

Banca Națională
a Moldovei

RAPORT PRIVIND REZULTATELE SUPRAVEGHERII INFRASTRUCTURILOR PIEȚEI FINANCIARE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Trimestrul I 2021

CUPRINS

Lista abrevierilor.....	3
Sumar	4
Capitolul 1. Rolul BNM în supravegherea infrastructurilor pieței financiare din Republica Moldova.....	5
Capitolul 2. Sistemele de plăți și decontări de importanță sistemică.....	7
2.1. Sistemul automatizat de plăți interbancare	7
2.2. Sistemul Depozitarului central unic al valorilor mobiliare	14
Capitolul 3. Instrumentele de plată.....	17
3.1. Cardurile de plată.....	17
3.2. Transferul de credit.....	29
3.3. Debitarea directă.....	30
Capitolul 4 . Sistemele automatizate de deservire la distanță	31
Capitolul 5. Remiterile de bani - persoane fizice	34

Lista abrevierilor

BNM	Banca Națională a Moldovei
CBN	CertIFICATELE BĂNCII NAȚIONALE A MOLDOVEI
CNP	Card not present
DCU	Depozitarul central unic al valorilor mobiliare
FN/PFN	Fără numerar / plată fără numerar
OS	Obligațiuni de stat cu rata fixă a dobânzii
OSF	Obligațiuni de stat cu rata flotantă a dobânzii
PSP	Prestatori de servicii de plată
RM	Republica Moldova
SADD	Sistem automatizat de deservire la distanță
SAPI	Sistemul automatizat de plăți interbancare
Sistemul CDN	Sistemul de compensare cu decontare pe bază netă
Sistemul DBTR	Sistemul de decontare pe bază brută în timp real
SPCP	Sistem de plăți cu carduri de plată
SRB	Sistem de remitere de bani
TC	Transfer de credit
Tranzacții OTC	Tranzacții Over The Counter (extrabursiere)
Tranzacții BVM	Tranzacții la Bursa de Valori a Moldovei
VMC	Valori mobiliare corporative
VMS	Valori mobiliare de stat

Sumar

Raportul privind rezultatele supravegherii infrastructurilor pieței financiare reprezintă o analiză a indicatorilor sistemelor de plăți și a instrumentelor de plată fără numerar, a tendințelor înregistrate pe parcursul **trimestrului I al anului 2021**, precum și a perspectivelor de evoluție a acestora.

În calitate de administrator al **SAPI**, pe parcursul trimestrului de referință, Banca Națională a Moldovei a monitorizat continuu activitatea participanților la sistem, parametrii funcționali și tehnici ai SAPI în scopul asigurării funcționării stabile și eficiente a acestuia. Disponibilitatea sistemului a constituit 100%, iar incidente majore în măsură să afecteze activitatea participanților și procesele critice ale SAPI nu au fost înregistrate.

În perioada 2 ianuarie -31 martie 2021, SAPI și-a derulat activitatea conform programului obișnuit de lucru, procesând 3,1 mil. plăți în valoare de 260,4 mld. lei.

Operațiunile de decontare în **sistemul DCU** s-au efectuat în condiții de siguranță, eficiență și în timp util, fiind înregistrat un singur incident, care nu a afectat continuitatea activității sistemului.

Pe parcursul trimestrului I 2021, **indicatorii activității cu carduri de plată** și-au menținut tendința de creștere, numărul cardurilor aflate în circulație majorându-se cu 6,7 la sută față de aceeași perioadă a anului precedent, iar numărul plăților fără numerar efectuate cu cardurile emise în țară majorându-se cu 43,3 la sută față de perioada similară a anului precedent.

Conform datelor pentru trimestrul de referință, **87,1 la sută** din număr și **84,7 la sută** din valoarea operațiunilor de TC au fost inițiate în format electronic **prin intermediul SADD**, ceea ce reflectă gradul de digitalizare a serviciilor de plată în Republica Moldova.

Debitarea directă rămâne a fi un instrument mai puțin utilizat pe teritoriul Republicii Moldova. La finele trimestrului I al anului curent, acest instrument a fost utilizat de către 17,9 mii de plătitori. Debitarea directă pe teritoriul Republicii Moldova este utilizată doar de către persoanele fizice, iar în majoritatea cazurilor este vorba de plata serviciilor comunale.

Sistemele automatizate de deservire la distanță (SADD) devin tot mai populare în rândul utilizatorilor, astfel se constată o majorare a numărului deținătorilor SADD la finele trimestrului I 2021 comparativ cu perioada similară a anului precedent, în special, datorită creșterii numărului utilizatorilor sistemelor de tip mobile-payments. **Numărul deținătorilor activi**¹ a consemnat o tendință de creștere de 38,2 la sută față de trimestrul I 2020, ca urmare a creșterii necesității de a utiliza sistemele automatizate de deservire la distanță pentru efectuarea plăților, în special în contextul situației epidemiologice, cauzate de pandemia COVID-19.

¹ Deținător SADD care a efectuat cel puțin o operațiune financiară pe parcursul unui trimestru printr-un sistem automatizat de deservire la distanță.

Capitolul 1. Rolul BNM în supravegherea infrastructurilor pieței financiare din Republica Moldova

Infrastructurile pieței financiare (IPF) joacă un rol important în vederea asigurării stabilității sistemului financiar. Serviciile furnizate de către IPF sunt critice întrucât orice defecțiune a acestora poate afecta implementarea politicii monetare, precum și promovarea încrederii publicului în efectuarea plăților fără numerar. Ținând cont de rolul central în cadrul unei economii, IPF sunt supuse unor practici riguroase de gestiune a riscurilor și trebuie să fie rezistente la stres.

Banca Națională a Moldovei deține mandatul legal de a exercita funcția de supraveghere (oversight), acesta fiind expres stipulat în *Legea nr. 548/1995* și *Legea nr. 114/2012*. Astfel, conform art. 5 alin. (1) lit. f) și m) din *Legea nr. 548/1995*, **BNM supraveghează infrastructurile pieței financiare, în condițiile stabilite de lege, și promovează funcționarea stabilă și eficientă a acestora, precum și licențiază, reglementează și supraveghează activitatea de prestare a serviciilor de plată și de emisie a monedei electronice.**

Această atribuție este realizată în corespundere cu cele mai bune practici internaționale, precum și cu recomandările, principiile, standardele din domeniu emise de Banca Reglementelor Internaționale, Banca Centrală Europeană, Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială etc.

Politica de supraveghere a sistemului de plăți în Republica Moldova, aprobată prin Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 299 din 27.10.2016, dezvăluie modalitatea de organizare a supravegherii sistemelor de plăți și nominalizează sistemele de plăți din Republica Moldova care sunt supuse supravegherii de către BNM (a se vedea Figura 2).

Figura 1 Lista sistemelor și componentelor sistemelor de plăți din Republica Moldova supuse supravegherii de către BNM la finele trimestrului I 2021:

1. Sisteme de plăți

- Sistemul automatizat de plăți interbancare (SAPI)

2. Sistemele de compensări și decontări ale valorilor mobiliare

- Sistemul Depozitarului central unic al valorilor mobiliare (SDCU)

3. Instrumentele de plată

- Cardurile de plată
- Transferurile de credit
- Debitările directe

4. Sistemele automatizate de deservire la distanță (SADD)

5. Remiterile de bani

În baza informației obținute în cadrul monitorizării zilnice/lunare/trimestriale, Banca Națională efectuează evaluarea periodică a conformării sistemelor de plăți și decontări la cerințele expuse în actele normative și la standardele internaționale aplicabile.

Standardele internaționale care se aplică la evaluarea periodică a infrastructurilor pieței financiare (SAPI și DCU) sunt *Principiile aferente infrastructurilor pieței financiare*, emise de Banca Reglementelor Internaționale (BIS) și Organizația Internațională a Comisiilor Valorilor Mobiliare (IOSCO).

La exercitarea funcției de supraveghere a instrumentelor de plată fără numerar și a sistemelor automatizate de deservire la distanță (SADD), Banca Națională a Moldovei efectuează următoarele:

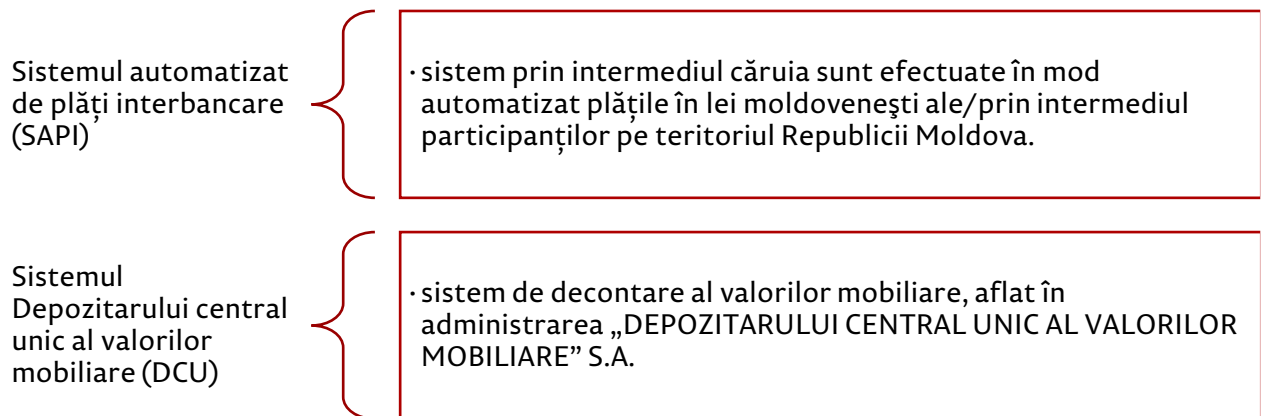
- ① | **Colectează date** privind siguranța și eficiența utilizării instrumentelor de plată fără numerar și a SADD. Datele folosite în scopul supravegherii sunt din rapoartele prezentate de către prestatorii de servicii de plată (în continuare - PSP), din informațiile obținute în cadrul controalelor pe teren, precum și din sursele de informare în masă (internet, mass-media etc.);
- ② | **Monitorizează apariția noilor tehnologii în domeniu.** Evoluțiile înregistrate în domeniul tehnologiilor informaționale influențează în mod direct caracteristicile serviciilor de plată și implicit nivelul de siguranță și eficiență al instrumentelor de plată fără numerar, al SADD. Valorificarea acestor evoluții presupune consolidarea supravegherii și adaptarea continuă la riscurile generate de apariția noilor metode de plată;
- ③ | **Analizează și determină indicatorii de eficiență și siguranță** privind instrumentele de plată, în baza informației și a datelor obținute de la PSP, precum și ca urmare a cercetărilor proprii în vederea identificării situației actuale și a evoluțiilor recente în utilizarea instrumentelor de plată fără numerar/SADD, dar și a măsurilor ce pot fi întreprinse pentru îmbunătățirea valorii indicatorilor menționați;
- ④ | **Întreprinde măsurile relevante.** În cazul constatării abaterilor la indicatorii aferenți siguranței și eficienței instrumentelor de plată/SADD, Banca Națională intervine prin ajustarea cadrului normativ, formularea de recomandări sau întreprinderea altor măsuri potrivite pentru sporirea solidității acestora.

În ceea ce privește evaluarea periodică a pieței serviciilor de remitere de bani, aceasta este efectuată în baza *Principiilor generale pentru serviciile de remiteri internaționale*, emise de BIS și Banca Mondială.

Capitolul 2. Sistemele de plăți și decontări de importanță sistemică

Sistemele, în activitatea cărora o întrerupere ar putea periclita siguranța și stabilitatea sistemului de plăți și/sau a piețelor financiare, sunt considerate a fi de importanță sistemică. Dintre sistemele ce cad sub incidența supravegherii realizate de BNM, conform atribuțiilor sale, au fost desemnate două sisteme de importanță sistemică.

Figura 2 Sistemele de importanță sistemică care cad sub supravegherea BNM:

2.1. Sistemul automatizat de plăți interbancare

SAPI este operațional din anul 2006 și este administrat de Banca Națională a Moldovei. SAPI este compus din sistemul de decontare pe bază brută în timp real (sistemul **DBTR**) și sistemul de compensare cu decontare pe bază netă (sistemul **CDN**). Sistemul DBTR este destinat prelucrării plăților urgente și de mare valoare, iar sistemul CDN este destinat procesării plăților de mică valoare.

În calitate de administrator al SAPI, pe parcursul trimestrului I al anului curent, Banca Națională a Moldovei a monitorizat continuu activitatea participanților la sistem și capacitatea acestora de a reacționa în situații de incident.

La sfârșitul trimestrului I al anului 2021, în SAPI erau înregistrați **19 participanți**:

-
- Banca Națională a Moldovei;
 - 11 bănci licențiate de Banca Națională a Moldovei;
 - 2 prestatori de servicii de plată nebankari;
 - Centrul de casă și decontări din mun. Tiraspol;
 - Trezoreria de Stat din cadrul Ministerului Finanțelor, inclusiv în calitate de participant mandatat;
 - Depozitarul central unic al valorilor mobiliare;
 - Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar.
-

Pe parcursul trimestrului I 2021, în SAPI a fost procesat un volum de **3,1 mil. plăți** în valoare de **260,4 mld. lei**, înregistrând o creștere de 2,5 la sută ca număr și respectiv, o diminuare de 3,3 la sută ca valoare, în comparație cu perioada similară a anului precedent.

Tabelul 1. Tranzacții procesate prin intermediul SAPI

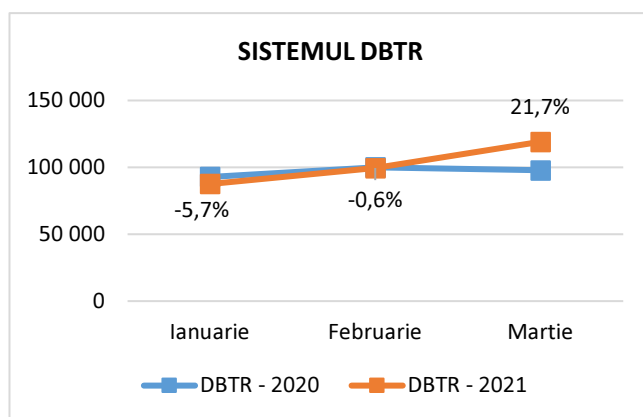
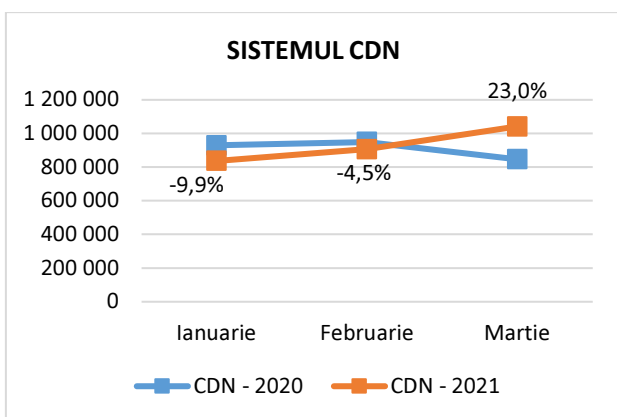
Plăți trimestrul I 2021	Număr	Valoare
DBTR	306 335	239 019 615 305
<i>Retail*</i>	301 216	66 008 860 040
<i>Non-retail*</i>	5 119	173 010 755 265
CDN	2 785 558	21 409 677 300
Total plăți	3 091 893	260 429 292 605
Medii zilnice		
DBTR	5,1 mii	3,9 mld.
<i>Retail</i>	5,0 mii	1,1 mld.
<i>Non-retail</i>	85	2,9 mld.
CDN	46,4 mii	356,8 mil.
Valoarea medie a tranzacției		
DBTR	780,3 mii	
<i>Retail</i>	219,1 mii	
<i>Non-retail</i>	33,8 mil.	
CDN	7,7 mii	

**tranzacții retail* - transferuri inițiate de către participanți în numele clienților (transferuri ordinare, transferuri aferente plăților bugetare, percepere incontestabilă care se referă/nu se referă la bugetul public național, debitare directă aferentă serviciilor guvernamentale, alte transferuri);

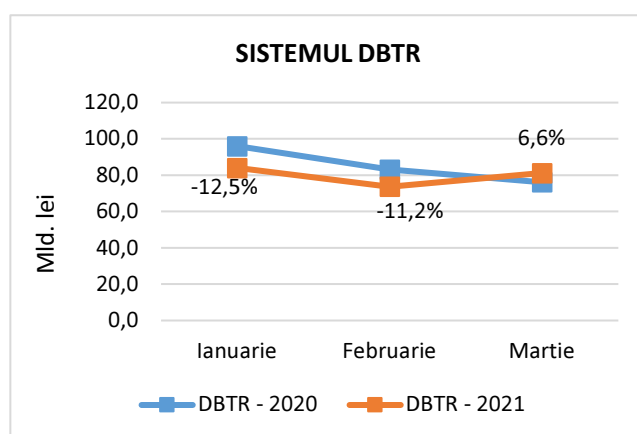
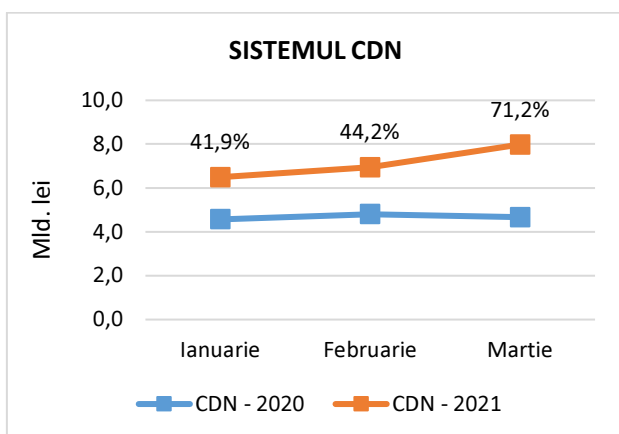
**tranzacții non-retail* - transferuri inițiate de către participanți în nume și pe cont propriu (operațiuni de eliberare a numerarului, operațiuni cu valori mobiliare pe piața secundară, operațiuni cu valori mobiliare și de politică monetară, transferuri de credit ordinare interbancare, transferuri privind depozitele "overnight", alte transferuri).

Diagrama 1. Evoluția plăților procesate în sistemul CDN și sistemul DBTR

În funcție de număr

În funcție de valoare

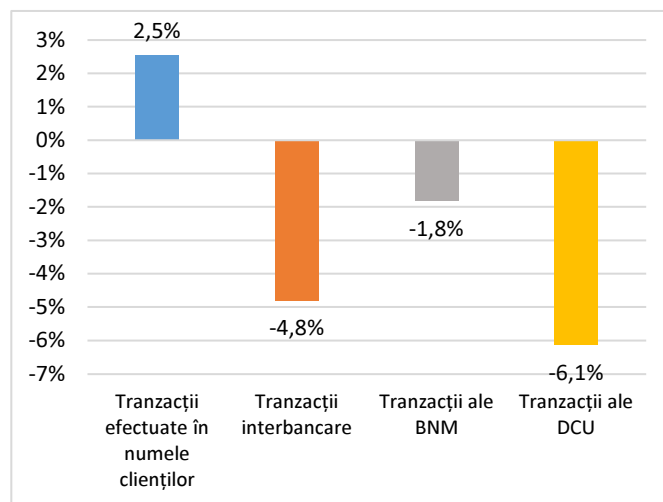
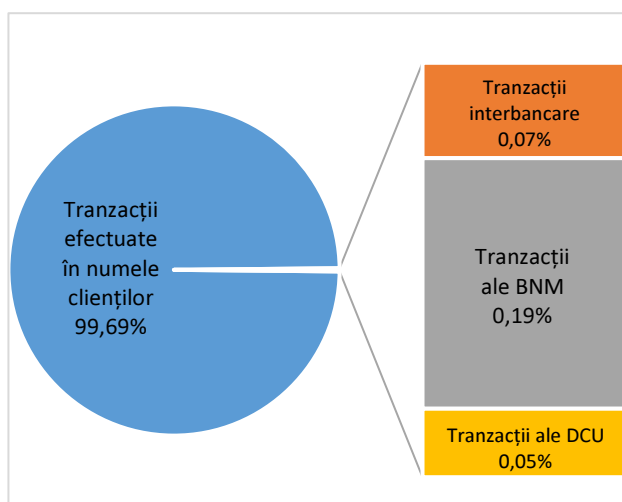

Numărul plăților procesate prin intermediul SAPI, în perioada ianuarie-martie, a înregistrat o creștere față de perioada similară a anului precedent: cu 2,2 la sută în sistemul CDN și cu 5,3 la sută în sistemul DBTR.

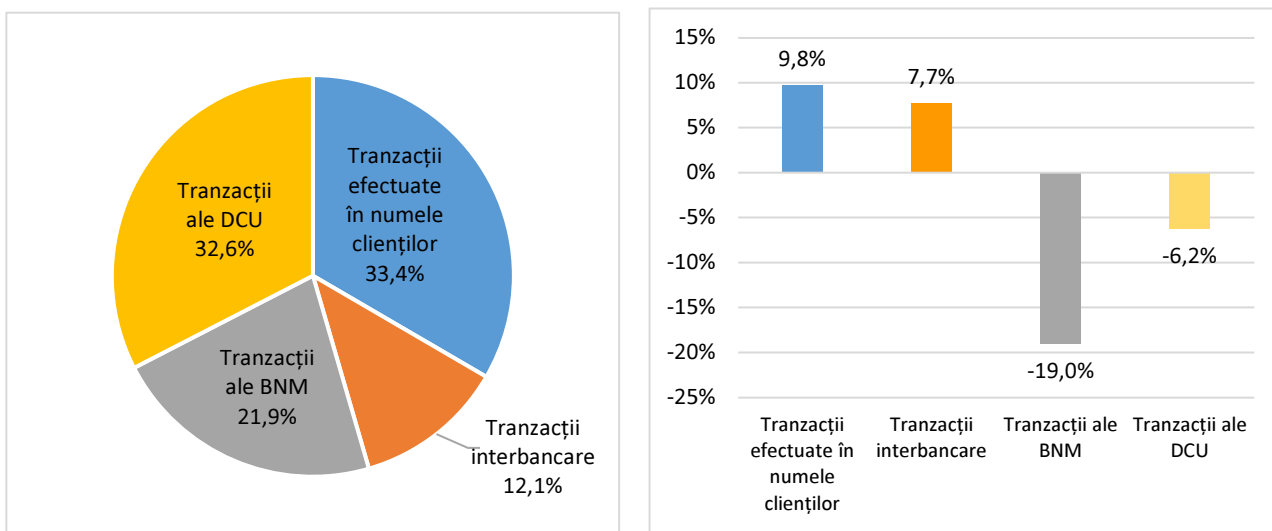
Din punct de vedere valoric, plățile procesate în sistemul CDN au înregistrat o majorare de 52,4 la sută față de trimestrul I al anului trecut, în timp ce plățile procesate în sistemul DBTR au înregistrat o scădere de 6,4 la sută față de aceeași perioadă. Această scădere a fost influențată, preponderent, de diminuarea volumului operațiunilor efectuate în nume și pe cont propriu al participanților (-7,9 la sută), în special cele ale BNM și DCU (a se vedea diagrama 2).

Diagrama 2. Tranzacțiile procesate în SAPI în trimestrul I 2021, în funcție de tipurile de plăți și dinamica înregistrată față de trimestrul I 2020

În funcție de numărul operațiunilor

În funcție de valoarea operațiunilor

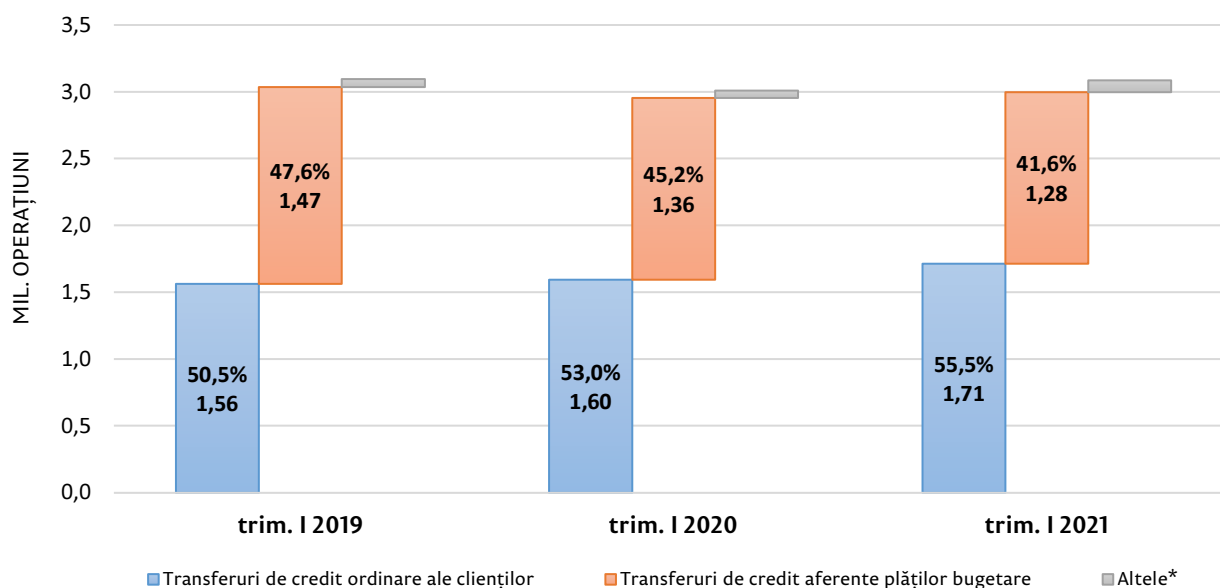

Transferurile inițiate de către participanți în numele clienților constituie **99,7 la sută** din numărul plăților efectuate prin SAPI și **33,4 la sută** din valoarea totală a transferurilor efectuate în SAPI în trimestrul I 2021.

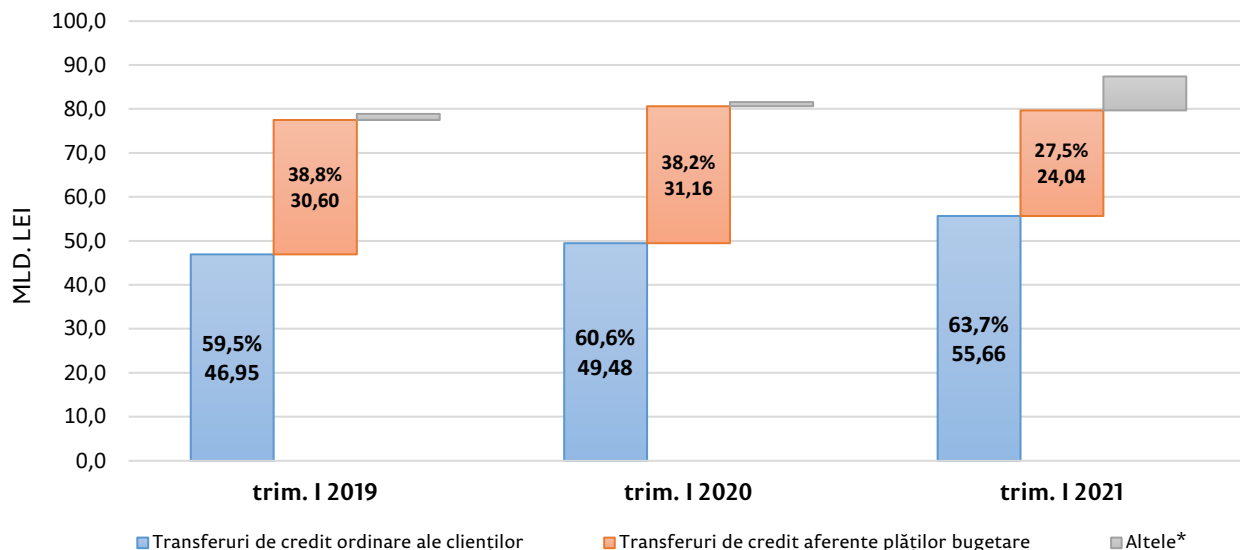
Atât numărul plăților inițiate de către participanți *în numele clienților*, cât și valoarea acestora s-a majorat în trimestrul I al anului curent cu 2,5 la sută și respectiv, cu 9,8 la sută comparativ cu aceeași perioadă a anului 2020.

Diagrama 3. Structura plăților inițiate de către participanți *în numele clienților* în SAPI

În funcție de numărul tranzacțiilor

În funcție de valoarea tranzacțiilor

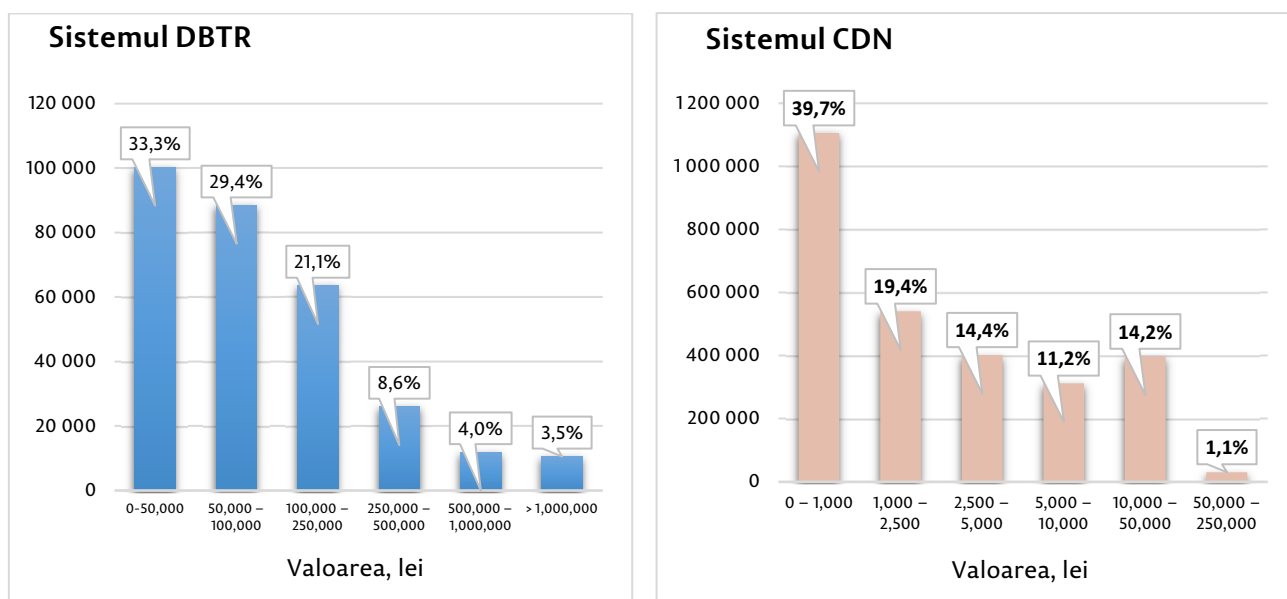

*Altele - Restituirea sumei în mod eronat, achitarea serviciilor prestate de BNM în cadrul SAPI, perceperea incontestabilă (care nu se referă la plățile în bugetul public național), perceperea incontestabilă (care se referă la plățile în bugetul public național), transferuri programate, debitarea directă aferentă Serviciului Guvernamental de Plăți Electronice

Notă: Datele includ și transferurile inițiate de BNM și DCU

Conform tendinței înregistrate în ultimii trei ani, în structura plăților inițiate de către participanți în numele clienților se constată o majorare treptată a transferurilor de credit ordinare atât ca număr, cât și ca valoare absolută, comparativ cu transferurile de credit aferent plăților bugetare, ceea ce ilustrează o activizare a relațiilor comerciale în economia reală comparativ cu cele între contribuabili și stat.

Diagrama 4. Distribuția numărului de plăți în SAPI, în funcție de valoarea tranzacției, trimestrul I 2021

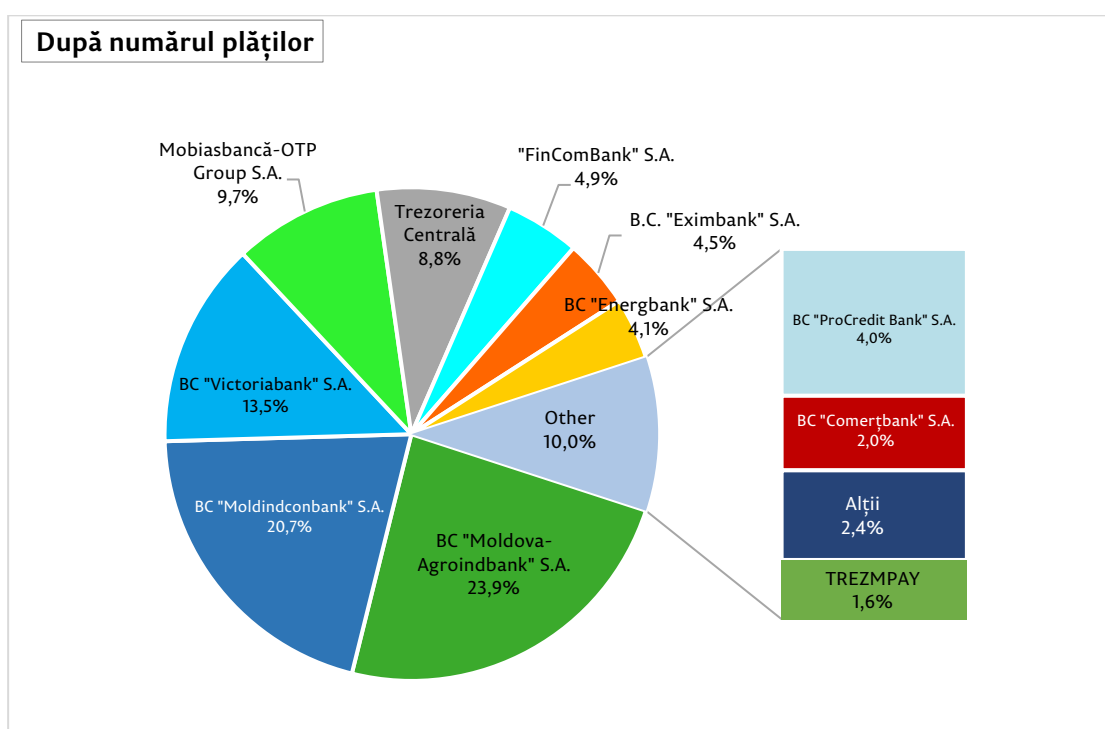

În sistemul DBTR, plățile a căror valoare este de până la 50 000 lei constituie 33,3 la sută, iar decontarea acestora în cadrul sistemului a fost condiționată de atribuirea priorității urgente de către participant.

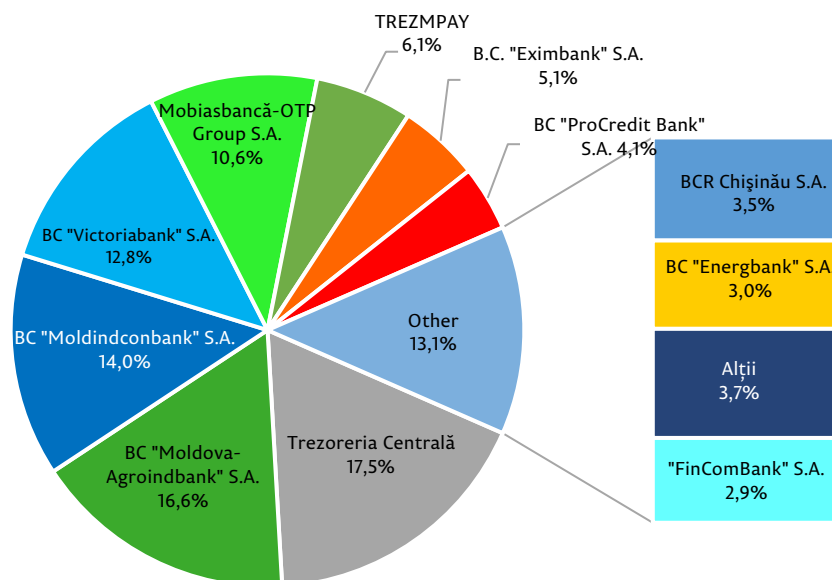
În sistemul CDN, cea mai mare pondere (39,7 la sută) o dețin plățile a căror valoare este sub limita de 1 000 lei.

Pe parcursul trimestrului I 2021, **disponibilitatea** medie a sistemului pentru participanți a constituit **100%**, ceea ce denotă nivelul de stabilitate al SAPI în funcție de posibilitatea participanților de a utiliza sistemul pe parcursul zilelor operaționale ale trimestrului de raportare.

Diagrama 5. Ponderea participanților în SAPI după numărul și valoarea documentelor de plată inițiate, trimestrul I 2021

După valoarea plăților

Notă: Datele nu includ transferurile inițiate de BNM și DCU

Rata de concentrare (calculată ca sumă a celor mai mari cinci cote individuale de participare din perspectiva ordinelor de plată decontate) a constituit 76,6 la sută ca număr de plăți decontate și 71,5 la sută ca valoare.

2.2. Sistemul Depozitarului central unic al valorilor mobiliare

Sistemul DCU este operațional din 31 iulie 2018 și este administrat de către S.A. Depozitarul central unic al valorilor mobiliare.

La finele trimestrului I 2021, în sistemul DCU erau înregistrați **20 de participanți**, dintre care:

- Banca Națională a Moldovei;
- 11 bănci licențiate de Banca Națională a Moldovei;
- Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar;
- 7 societăți de investiții nebankare.

Totodată, la sfârșitul trimestrului I 2021, în sistemul DCU erau înregistrați **201 de emitenți**:

- Banca Națională a Moldovei;
- Ministerul Finanțelor;
- 199 de societăți pe acțiuni.

Servicii de înregistrare a valorilor mobiliare prestate de DCU

La finele trimestrului I 2021, în sistemul DCU erau înregistrate 320,5 mil. valori mobiliare de tip VMS și CBN la valoarea nominală de 36,9 mld. lei.

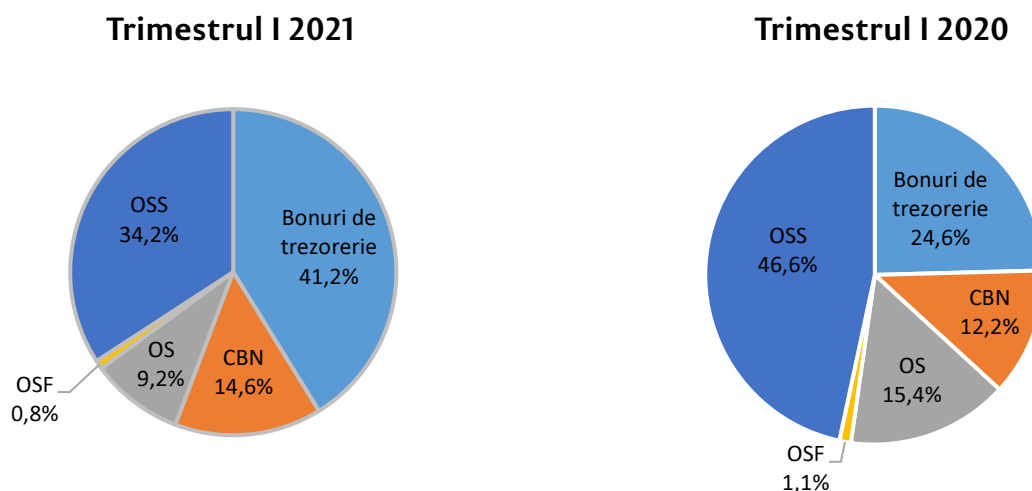
Tabelul 2. Evoluția valorilor mobiliare de tip VMS și CBN, la valoarea nominală

Tipul valorilor mobiliare	Tr. I 2021 (lei)	Tr. I 2020 (lei)	Evoluția în dinamică
Bonuri de trezorerie	15 194 276 500	6 767 576 000	▲ 124,5%
CertIFICATELE BĂNCII NAȚIONALE (CBN)	5 380 480 000	3 375 000 000	▲ 59,4%
Obligatiuni de stat cu rata fixă a dobânzii (OS)	3 392 803 200	4 254 495 800	▼ -20,3%
Obligatiuni de stat cu rata flotantă a dobânzii (OSF)	311 619 000	304 772 700	▲ 2,2%
Obligatiuni de stat - convertirea datoriei statului față de BNM (OSS)	12 611 200 000	12 851 200 000	▼ -1,9%
TOTAL	36 890 378 700	27 553 044 500	▲ 33,9%

Sursa: DCU

Structura instrumentelor financiare înregistrate în funcție de tipul acestora este prezentată în Diagrama 6.

Diagrama 6. Structura instrumentelor înregistrate în sistemul DCU de tip VMS și CBN, în funcție de valoarea nominală

Totodată, la finele trimestrului I 2021, în sistemului DCU erau înregistrate **895,6 mil. valori mobiliare corporative (VMC)**, dintre care 893,3 mil. acțiuni ordinare și 2,3 mil. acțiuni preferențiale. Valoarea totală a VMC a constituit pentru perioada de referință 11,7 mld. lei, dintre care 99,9 la sută din valoarea totală a VMC reprezentau *acțiunile ordinare*.

Servicii de decontare prestate de DCU

Pe parcursul trimestrului I 2021, în sistemul DCU au fost decontate 1 688 ordine de transfer în valoare de 87,8 mld. lei, în scădere cu 9,1 la sută ca număr și cu 3,4 la sută ca valoare față de perioada similară a anului precedent.

Tabelul 3. Numărul ordinelor de transfer decontate în sistemul DCU

Tip operațiune	Trimestrul I 2021	Trimestrul I 2020	Evoluția în dinamică
Răscumpărarea VMS+CBN	476	542	▼ -12,2%
VMS plasate pe piața primară	535	504	▲ 6,2%
Plata cupoanelor la OS	337	396	▼ -14,9%
CBN plasate pe piața primară	119	134	▼ -11,2%
Tranzacții OTC (efectuate de DCU)	65	125	▼ -48,0%
Tranzacții OTC (efectuate de brokeri)	1	0	n/a
Tranzacții BVM	39	85	▼ -54,1%
Vânzări/cumpărări definitive pe piața secundară	35	64	▼ -45,3%
Rezervarea/eliberarea VMS în/din contul ILF (intraday liquidity facility)	8	4	▲ 100,0%
Credite overnight	2	2	0,0%
Operațiuni de blocare a VM	35	0	n/a
Operațiuni de deblocare a VM	36	0	n/a
TOTAL	1 688	1 856	▼ -9,1%

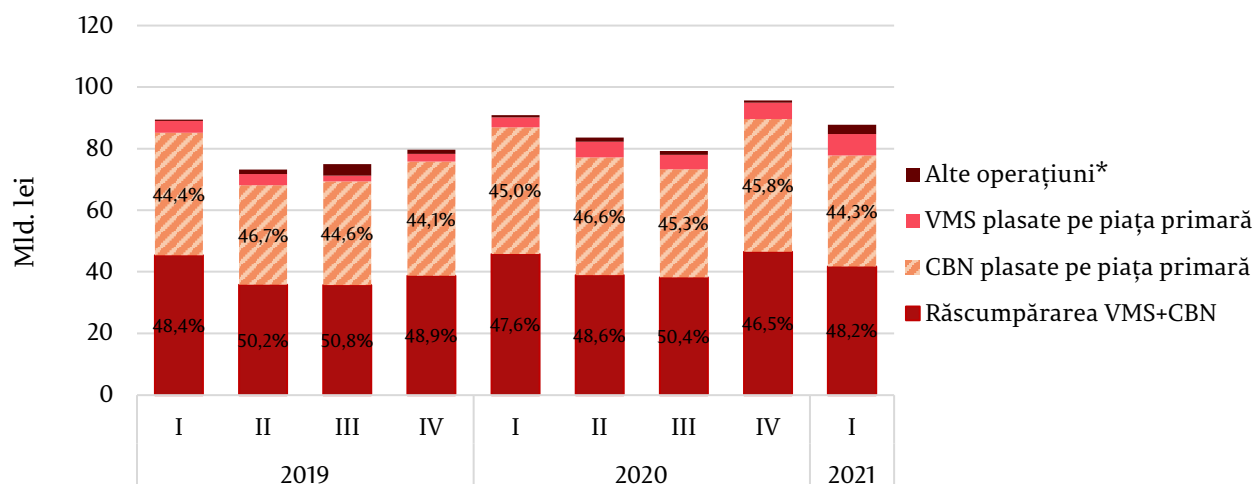
Sursa: DCU

Tabelul 4. Valoarea ordinelor de transfer decontate în sistemul DCU

Tip operațiune	Trimestrul I 2021	Trimestrul I 2020	Evoluția în dinamică	
Răscumpărarea VMS+CBN	41 744 157 500	45 764 176 200	▼	-8,8%
CBN plasate pe piața primară	36 050 615 000	41 136 465 000	▼	-12,4%
VMS plasate pe piața primară	6 960 525 000	3 277 387 100	▲	112,4%
Vânzări/cumpărări definitive pe piața secundară	273 220 400	314 758 800	▼	-13,2%
Rezervarea/eliberarea VMS în/din contul ILF (intraday liquidity facility)	254 600 000	136 690 600	▲	86,3%
Credite overnight	1 000 071	90 027 740	▼	-98,9%
Plata cupoanelor la OS	75 297 118	70 521 791	▲	6,8%
Tranzacții BVM	10 514 819	30 698 593	▼	-65,7%
Tranzacții OTC (efectuate de DCU)	3 315 730	4 148 912	▼	-20,1%
Tranzacții OTC (efectuate de brokeri)	5 320	0		n/a
Operațiuni de blocare a VM	1 217 449 500	0		n/a
Operațiuni de deblocare a VM	1 189 449 500	0		n/a
TOTAL	87 780 149 957	90 824 874 736	▼	-3,4%

Sursa: DCU

Diagrama 7. Structura valorii operațiunilor decontate prin sistemul DCU, 2019-2021

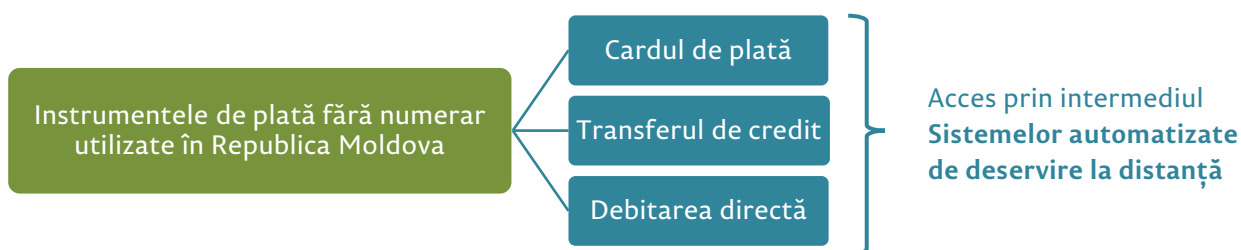

*Credite overnight, plata cupoanelor la OS, vânzări/cumpărări definitive pe piața secundară, rezervarea/eliberarea VMS în/din contul ILF (intraday liquidity facility), tranzacții BVM, tranzacții OTC (efectuate de DCU).

Sursa: DCU

Pe parcursul trimestrului I al anului 2021, în sistemul DCU a fost înregistrat un singur incident, care nu a afectat continuitatea sistemului.

Capitolul 3. Instrumentele de plată

3.1. Cardurile de plată

Tabelul 5. Tendințele generale ale pieței cardurilor de plată emise în Republica Moldova, în funcție de principalele caracteristici

Denumirea articolului	Trimestrul I 2021		Trimestrul I 2020		Evoluția în dinamică 2021 / 2020	
	număr unități	structura %	număr unități	structura %	%	
Numărul de carduri aflate în circulație la sfârșitul perioadei analizate - total	2 184 418	100%	2 047 832	100%	▲	6,7%
a) emise în cadrul sistemului:						
card emis sub mărcile SPCP "Visa International"	1 171 295	53,6%	1 091 744	53,3%	▲	7,3%
card emis sub mărcile SPCP "MasterCard WorldWide"	1 010 006	46,2%	951 218	46,5%	▲	6,2%
card emis sub mărcile SPCP „American Express”	3 117	0,1%	4 870	0,2%	▼	-36,0%
b) după proveniența mijloacelor:						
card de debit	2 135 170	97,7%	2 001 704	97,7%	▲	6,7%
card de credit	49 248	2,3%	46 128	2,3%	▲	6,8%
c) pe caracteristica „condițiile emiterii”						
card personalizat, emis în baza proiectelor salariale	935 804	42,8%	978 188	47,8%	▼	-4,3%
card personalizat, emis în baza proiectelor sociale	404 908	18,5%	402 218	19,6%	▲	0,7%
card personalizat, emis în condiții generale	776 399	35,5%	622 176	30,4%	▲	24,8%
card personificat*	67 307	3,1%	45 250	2,2%	▲	48,7%
card preplătit	0	0,0%	0	0,0%		0,0%
d) pe tipul soluției tehnice						
card de proximitate (contactless)	1 816 087	83,1%	1 495 575	73,0%	▲	21,4%
card hibrid	364 357	16,7%	543 861	26,6%	▼	-33,0%
card cu bandă magnetică	1 822	0,1%	6 048	0,3%	▼	-69,9%
card virtual	2 152	0,1%	2 348	0,1%	▼	-8,3%
e) după tipul deținătorului						
card personal	2 165 968	99,2%	2 033 117	99,3%	▲	6,5%
card business	18 450	0,8%	14 715	0,7%	▲	25,4%
f) după gradul de utilizare						
card activ **	1 341 038	61,4%	1 235 470	60,3%	▲	8,5%
inclusiv: salarial	644 236	68,8%	630 245	64,4%	▲	2,2%
inclusiv: social	318 835	78,7%	299 413	74,4%	▲	6,5%
inclusiv: general	351 936	45,3%	286 335	46,0%	▲	22,9%
inclusiv: personificat	26 031	38,7%	19 477	43,0%	▲	33,6%
card inactiv	843 380	38,6%	812 362	39,7%	▲	3,8%

* card personificat - card de plată care este atașat la un cont de plăți și pe care nu este tipărită/embosată informația despre client.

** card activ - card de plată prin care s-a efectuat cel puțin o operațiune financiară pe parcursul unui trimestru.

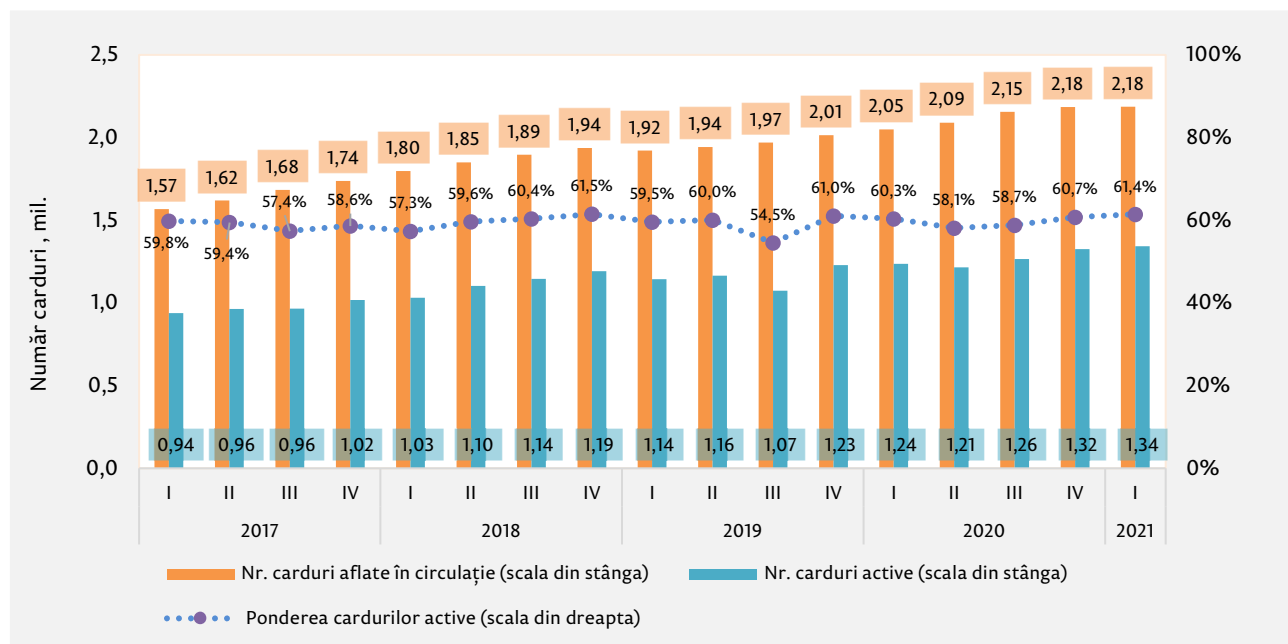
După soluția tehnică, cardurile de proximitate au constituit 96,7 la sută din numărul cardurilor emise pe parcursul trimestrului I al anului curent și 83,1 la sută din ponderea totală a cardurilor deținute (cu 21,4 la sută mai mult decât în trimestrul I 2020).

Ponderea cardurilor active a rămas constantă pe parcursul ultimelor trimestre.

Cea mai înaltă rată a cardurilor active este deținută de categoria cardurilor sociale (78,7 la sută).

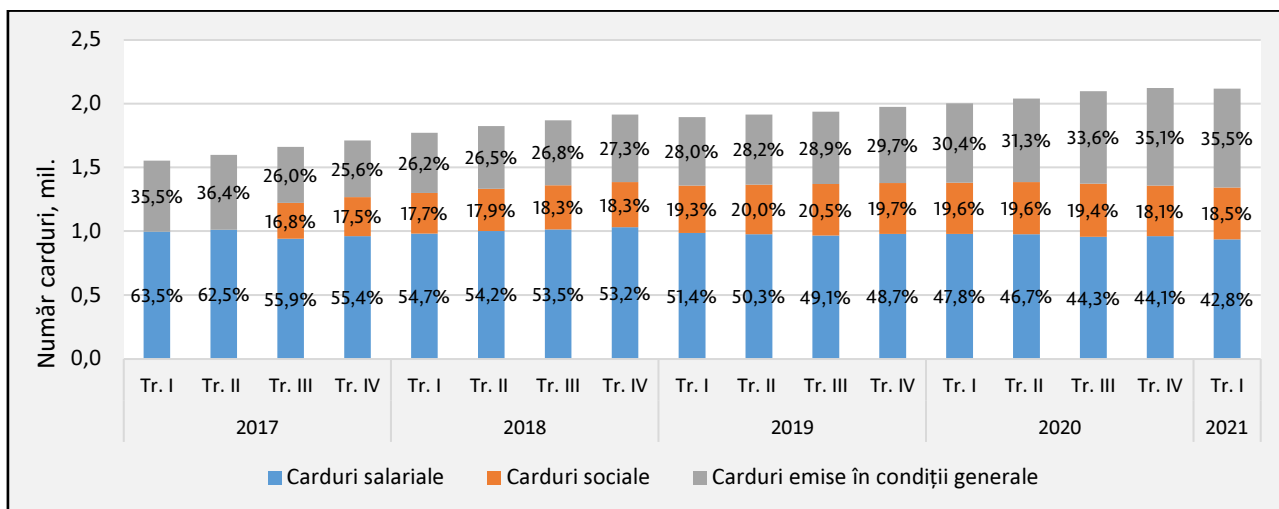
Este de remarcat faptul că inițial cardurile sociale erau percepute de utilizatori ca un instrument de retragere a numerarului provenit din transferuri ale prestațiilor sociale. Treptat, s-a conturat tendința utilizării cardurilor sociale din ce în ce mai frecvent la achitări fără numerar. Pe parcursul trimestrului I al anului curent, 65,9 la sută din numărul operațiunile efectuate cu cardurile sociale au constituit operațiuni de plată fără numerar, apropiindu-se astfel de ponderea generală a plăților fără numerar de 74,1 la sută. Valoric, retragerile de numerar au reprezentat 76,6 la sută din totalul operațiunilor efectuate.

Diagrama 8. Numărul cardurilor de plată aflate în circulație, 2017-2021

Sursa: PSP raportori

Diagrama 9. Evoluția numărului cardurilor de plată, în funcție de condițiile emiterii, 2017-2021²

Notă: Până în trimestrul II 2017, băncile raportau cardurile personalizate, emise în baza proiectelor sociale sub același cod ca și cele emise în baza proiectelor salariale.

Sursa: PSP raportori

Pe parcursul perioadei analizate s-a atestat o creștere constantă a ponderii cardurilor emise în condiții generale în numărul total al cardurilor aflate în circulație, ceea ce denotă predispoziția benevolă a utilizatorilor de a dispune de un instrument de plată fără numerar, necondiționată de necesitatea recepționării anumitor plăți salariale sau sociale.

² Diagrama nu conține informația cu privire la cardurile personalificate, care constituie 3,1 la sută din numărul total de carduri aflate în circulație în trim.I, 2021

Operațiuni efectuate cu cardurile emise de prestatorii de servicii de plată din Republica Moldova, precum și operațiuni efectuate în țară cu carduri emise de prestatorii de servicii de plată din străinătate.

Tabelul 6. Numărul operațiunilor efectuate prin intermediul cardurilor de plată

	Denumire articol	trimestrul I 2021		trimestrul I 2020		Evoluția (2021 / 2020)		
		număr	%	număr	%	%		
Operațiuni efectuate cu carduri emise în RM	plăți fără numerar	Total plăți fără numerar	21 870 965	77,4%	15 259 099	70,5%	▲	43,3%
		card de debit	21 071 330	96,3%	14 653 739	96,0%	▲	43,8%
		card de credit	799 635	3,7%	605 360	4,0%	▲	32,1%
		Visa	11 513 158	52,6%	8 230 199	53,9%	▲	39,9%
		MasterCard	10 351 455	47,3%	7 018 946	46,0%	▲	47,5%
		American Express	6 352	0,0%	9 954	0,1%	▼	-36,2%
		în rețeaua proprie a băncilor (on-us)	8 392 699	38,4%	5 467 006	35,8%	▲	53,5%
		în rețeaua altor bănci din RM	9 738 215	44,5%	6 337 833	41,5%	▲	53,7%
		în străinătate	3 740 051	17,1%	3 454 260	22,6%	▲	8,3%
		cu prezența fizică a cardului	14 599 844	66,8%	9 779 774	64,1%	▲	49,3%
		fără prezența fizică a cardului: platforme de comerț electronic (e-commerce)	3 456 804	15,8%	2 883 316	18,9%	▲	19,9%
		fără prezența fizică a cardului: sisteme automatizate de deservire la distanță alte*	3 335 085	15,2%	2 274 213	14,9%	▲	46,6%
			479 232	2,2%	321 796	2,1%	▲	48,9%
		retrageri de numerar	Total retrageri de numerar	6 381 593	22,6%	6 398 692	29,5%	▼
	card de debit		6 230 765	97,6%	6 241 882	97,5%	▼	-0,2%
	card de credit		150 828	2,4%	156 810	2,5%	▼	-3,8%
	Visa		3 309 830	51,9%	3 408 773	53,3%	▼	-2,9%
	MasterCard		3 071 595	48,1%	2 989 560	46,7%	▲	2,7%
	American Express		168	0,0%	359	0,0%	▼	-53,2%
	în rețeaua proprie a băncilor (on-us)		5 948 080	93,2%	5 958 863	93,1%	▼	-0,2%
în rețeaua altor bănci din RM	391 763		6,1%	384 226	6,0%	▲	2,0%	
în străinătate	41 750	0,7%	55 603	0,9%	▼	-24,9%		
Total număr de operațiuni		28 252 558	100%	21 657 791	100%	▲	30,4%	
Operațiuni efectuate în RM cu carduri emise în străinătate	plăți fără numerar	Total plăți fără numerar	2 156 380	81,9%	1 666 481	80,3%	▲	29,4%
		Visa	965 644	44,8%	710 927	42,7%	▲	35,8%
		MasterCard	1 189 434	55,2%	953 665	57,2%	▲	24,7%
		American Express	1 302	0,1%	1 889	0,1%	▼	-31,1%
		cu prezența fizică a cardului	1 914 226	88,8%	1 470 379	88,2%	▲	30,2%
		fără prezența fizică a cardului	242 154	11,2%	196 102	11,8%	▲	23,5%
	retrageri de numerar	Total retrageri de numerar	477 803	18,1%	408 502	19,7%	▲	17,0%
		Visa	244 439	51,2%	204 284	50,0%	▲	19,7%
		MasterCard	233 264	48,8%	204 100	50,0%	▲	14,3%
		American Express	100	0,0%	118	0,0%	▼	-15,3%
	Total număr de operațiuni		2 634 183	100%	2 074 983	100%	▲	26,9%

Sursa: PSP raportori

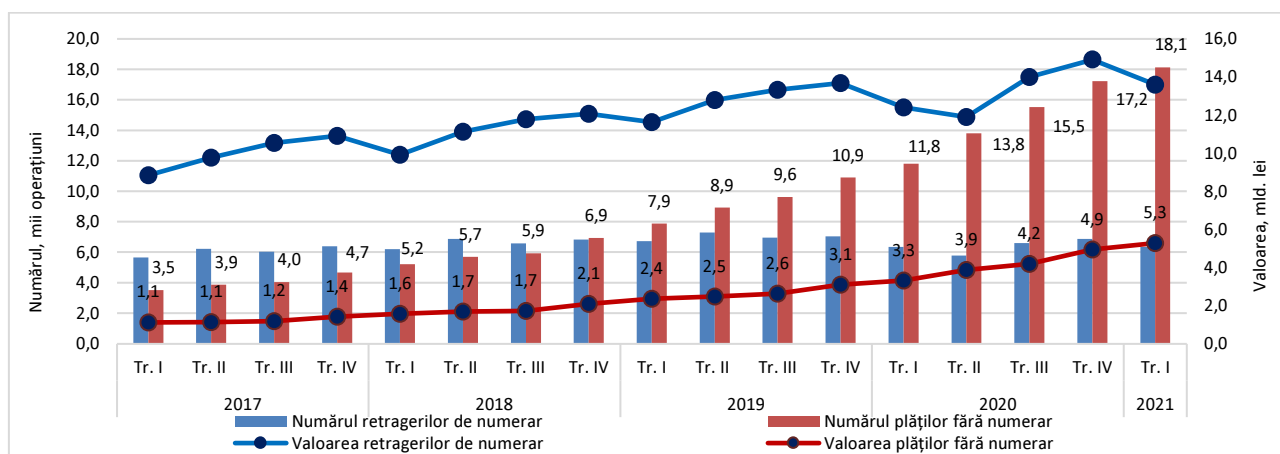
Tabelul 7. Valoarea operațiunilor efectuate prin intermediul cardurilor de plată

	Denumire articol	trimestrul I 2021		trimestrul I 2020		Evoluția (2021 / 2020)		
		lei	%	lei	%	%		
Operațiuni efectuate cu carduri emise în RM	plăți fără numerar	Total plăți fără numerar	6 892 584 611	33,4%	4 870 545 152	27,9%	▲	41,5%
		card de debit	6 594 614 739	95,7%	4 628 817 848	95,0%	▲	42,5%
		card de credit	297 969 872	4,3%	241 727 304	5,0%	▲	23,3%
		Visa	3 752 720 091	54,4%	2 649 900 679	54,4%	▲	41,6%
		MasterCard	3 136 865 951	45,5%	2 215 398 218	45,5%	▲	41,6%
		American Express	2 998 569	0,0%	5 246 255	0,1%	▼	-42,8%
		în rețeaua proprie a băncilor (on-us)	2 648 708 978	38,4%	1 621 514 795	33,3%	▲	63,3%
		în rețeaua altor bănci din RM	2 632 476 058	38,2%	1 685 573 532	34,6%	▲	56,2%
		în străinătate	1 611 399 575	23,4%	1 563 456 825	32,1%	▲	3,1%
		cu prezența fizică a cardului	3 906 504 410	56,7%	2 694 969 532	55,3%	▲	45,0%
		fără prezența fizică a cardului: platforme de comerț electronic (e-commerce)	1 456 379 594	21,1%	1 164 066 538	23,9%	▲	25,1%
		fără prezența fizică a cardului: sisteme automatizate de deservire la distanță	1 332 660 184	19,3%	830 525 488	17,1%	▲	60,5%
		Alte*	197 040 423	2,9%	180 983 594	3,7%	▲	8,9%
	retrageri de numerar	Total retrageri de numerar	13 746 243 475	66,6%	12 580 537 460	72,1%	▲	9,3%
		card de debit	13 481 261 003	98,1%	12 297 748 414	97,8%	▲	9,6%
		card de credit	264 982 472	1,9%	282 789 046	2,2%	▼	-6,3%
		Visa	7 331 923 650	53,3%	6 986 506 627	55,5%	▲	4,9%
		MasterCard	6 413 190 219	46,7%	5 592 540 091	44,5%	▲	14,7%
		American Express	1 129 606	0,01%	1 490 742	0,01%	▼	-24,2%
		în rețeaua proprie a băncilor (on-us)	13 169 259 734	95,8%	11 998 060 129	95,4%	▲	9,8%
în rețeaua altor bănci din RM		430 708 612	3,1%	397 026 236	3,2%	▲	8,5%	
în străinătate	146 275 129	1,1%	185 451 095	1,5%	▼	-21,1%		
Total valoarea operațiunilor		20 638 828 086	100%	17 451 082 612	100%	▲	18,3%	
Operațiuni efectuate în RM cu carduri emise în străinătate	plăți fără numerar	Total plăți fără numerar	977 098 826	41,4%	879 108 277	45,9%	▲	11,1%
		Visa	524 564 739	53,7%	475 192 694	54,1%	▲	10,4%
		MasterCard	449 378 245	46,0%	399 382 177	45,4%	▲	12,5%
		American Express	3 155 842	0,3%	4 533 406	0,5%	▼	-30,4%
		cu prezența fizică a cardului	753 818 865	77,1%	614 481 498	69,9%	▲	22,7%
		fără prezența fizică a cardului	223 279 961	22,9%	264 626 779	30,1%	▼	-15,6%
	retrageri de numerar	Total retrageri de numerar	1 382 937 047	58,6%	1 037 833 722	54,1%	▲	33,3%
		Visa	731 562 804	52,9%	514 996 903	49,6%	▲	42,1%
		MasterCard	650 872 327	47,1%	522 271 121	50,3%	▲	24,6%
		American Express	501 916	0,0%	565 698	0,1%	▼	-11,3%
Total valoarea operațiunilor		2 360 035 873	100%	1 916 941 999	100%	▲	23,1%	

Sursa: PSP raportori

În trimestrul I al anului 2021, cu cardurile emise în Republica Moldova au fost efectuate 6,4 mil. retrageri de numerar în valoare de 13,7 mld. lei. Din punct de vedere valoric, retragerile de numerar au înregistrat o majorare de 9,3 la sută față de trimestrul I al anului 2020. Cu toate acestea, ponderea retragerilor de numerar din valoarea totală a operațiunilor efectuate cu carduri (66,6 la sută) s-a diminuat cu 5,5 p.p. față de ponderea de 72,1 la sută deținută în aceeași perioadă a anului precedent. Astfel, observăm o tendință pozitivă de reorientare a utilizatorilor spre efectuarea plăților cu cardul, în defavoarea retragerilor de numerar de la bancomat.

Diagrama 10. Numărul și valoarea operațiunilor domestice* efectuate cu cardurile de plată, 2017-2021

*operațiuni efectuate în rețeaua proprie a băncilor (on-us) și în rețeaua altor bănci din RM

Sursa: PSP raportori

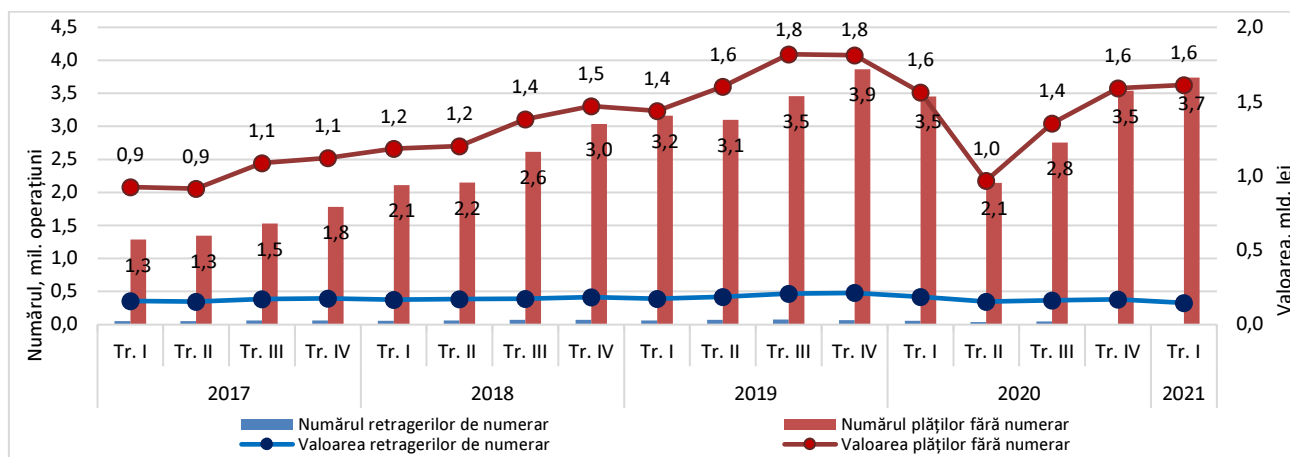
Numărul și valoarea plăților fără numerar domestice mențin o tendință ascendentă constantă pe tot parcursul perioadei analizate. Pentru trimestrul curent s-a înregistrat o creștere de 53,6 la sută ca număr și respectiv 59,7 la sută ca valoare față de trimestrul I al anului 2020.

Numărul retragerilor de numerar a înregistrat în trimestrul curent o diminuare cu 0,05 la sută față de perioada similară a anului trecut, valoarea retragerilor s-a majorat cu 9,7 la sută în raport cu aceeași perioadă de referință.

Valoarea medie a unei operațiuni domestice (MDL)

Perioada	trim. I 2021	trim. I 2020	
Indicatorul	valoarea	valoarea	evoluția
Plată FN	291	280	▲ 4,0%
Retragere	2 145	1 954	▲ 9,8%

Diagrama 11. Numărul și valoarea operațiunilor efectuate peste hotare cu cardurile de plată emise în Republica Moldova, 2017-2021

Sursa: PSP raportori

Numărul operațiunile efectuate peste hotare cu cardurile de plată emise în Republica Moldova au fost puternic influențate de restricțiile de circulație impuse de situația pandemică, prin urmare, numărul retragerilor a scăzut cu 24,9 la sută față de trimestrul I al anului 2020.

Totodată, numărul plăților fără numerar a înregistrat o majorare de 8,3 la sută față de trimestrul I al anului precedent, datorită faptului că 70,0 la sută din totalul acestor tranzacții reprezintă operațiuni efectuate în mediul online, prin intermediul platformelor de comerț electronic.

Valoarea medie a unei operațiuni efectuate peste hotare cu cardul emis în Republica Moldova (MDL)

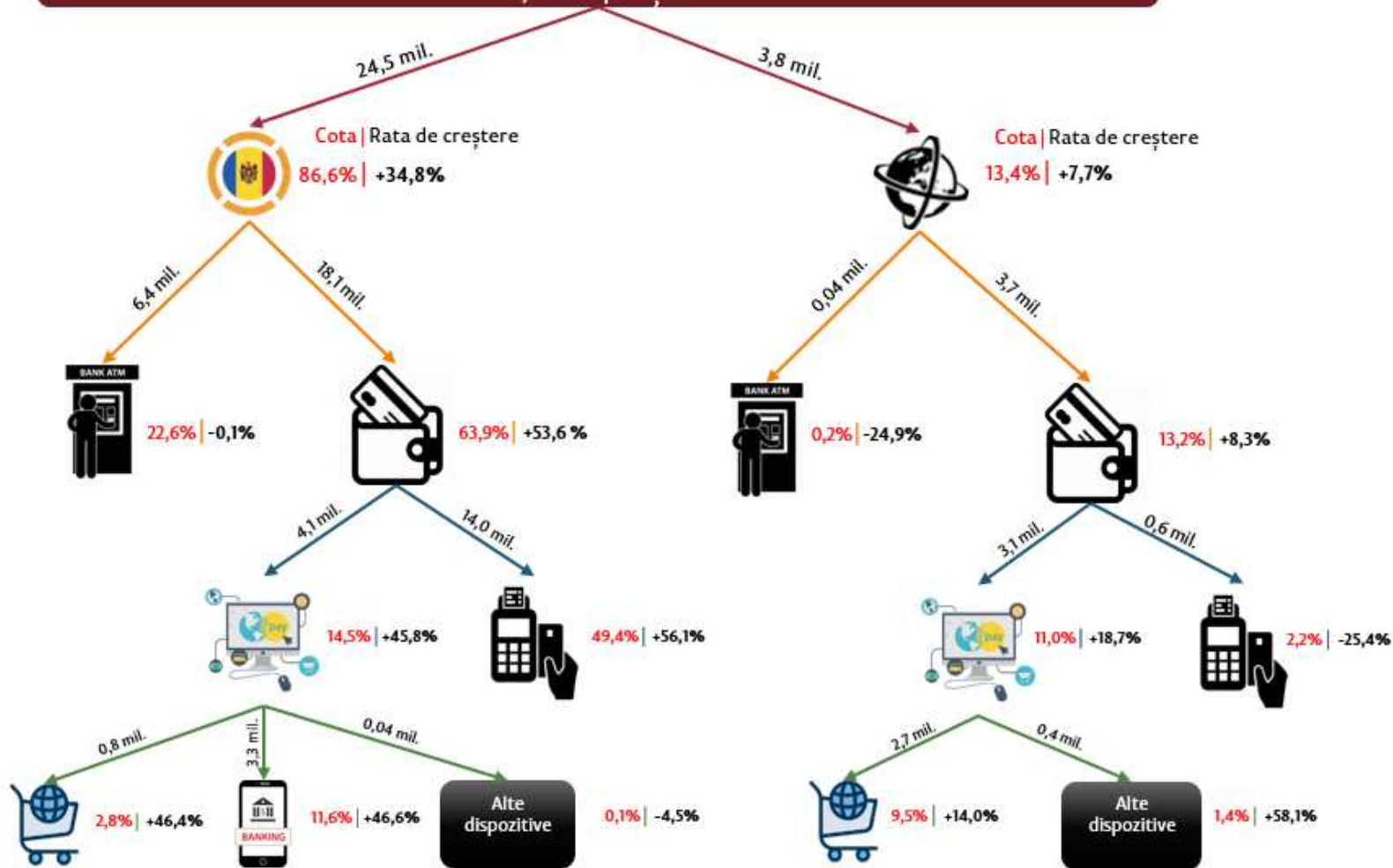
Perioada	trim. I 2021	trim. I 2020	
Indicatorul	valoarea	valoarea	evoluția
Plată FN	431	453	▼ -4,8%
Retragere	3 504	3 335	▲ 5,0%

Circa **90 la sută** din piața cardurilor de plată din Republica Moldova este constituită din ponderea cumulativă a patru bănci licențiate.

Tablelul 8. Clasamentul băncilor după ponderea unor indicatori ai activității cu carduri de plată, trimestrul I 2021

Denumire bancă	Ponderea în nr. total carduri deținute	Ponderea în nr. total operațiuni	Dintre care PFN (pondere în nr. operațiuni ale băncii)	Ponderea în valoare totală operațiuni	Dintre care PFN (pondere în val. operațiunilor băncii)	Ponderea în nr. POS amplasate în rețeaua comercială de acceptare
BC „Moldindconbank” S.A.	37,7%	38,1%	78,1%	35,1%	34,7%	24,0%
BC „Moldova– Agroindbank” S.A.	29,0%	27,6%	77,5%	30,2%	30,4%	34,7%
BC „Victoriabank” S.A.	16,2%	20,2%	79,5%	17,7%	36,5%	30,7%
Mobiasbancă-OTP Group S.A.	7,1%	6,1%	69,5%	6,6%	30,4%	0,0%
„Banca de Finanțe și Comerț” S.A.	4,3%	2,9%	75,4%	3,2%	35,1%	4,6%
BC „Eximbank” S.A.	2,4%	2,1%	75,2%	2,4%	34,4%	5,9%
BC „Energbank” S.A.	1,9%	1,4%	70,5%	1,7%	36,4%	0,0%
BCR Chișinău S.A.	0,5%	0,7%	77,4%	0,9%	40,5%	0,0%
BC „EuroCreditBank” S.A.	0,4%	0,2%	78,3%	0,3%	40,0%	0,1%
BC „Comerțbank” S.A.	0,3%	0,3%	81,1%	0,5%	49,9%	0,0%
BC „ProCreditBank” S.A.	0,3%	0,3%	72,4%	1,3%	17,7%	0,0%
Total	100%	100%	77,4%	100%	33,4%	100%

Trim. I 2021 | Numărul operațiunilor efectuate cu cardurile emise în RM –
28,3 mil. operațiuni

Legendă:

- tranzații efectuate în RM

- tranzații efectuate peste hotare

- retrageri de numerar

- plăți fără numerar

- plăți fără numerar, cu prezența fizică a cardului de plată

- plăți fără numerar, fără prezența fizică a cardului de plată

- plăți fără numerar, prin intermediul platformelor de comerț electronic (e-commerce)

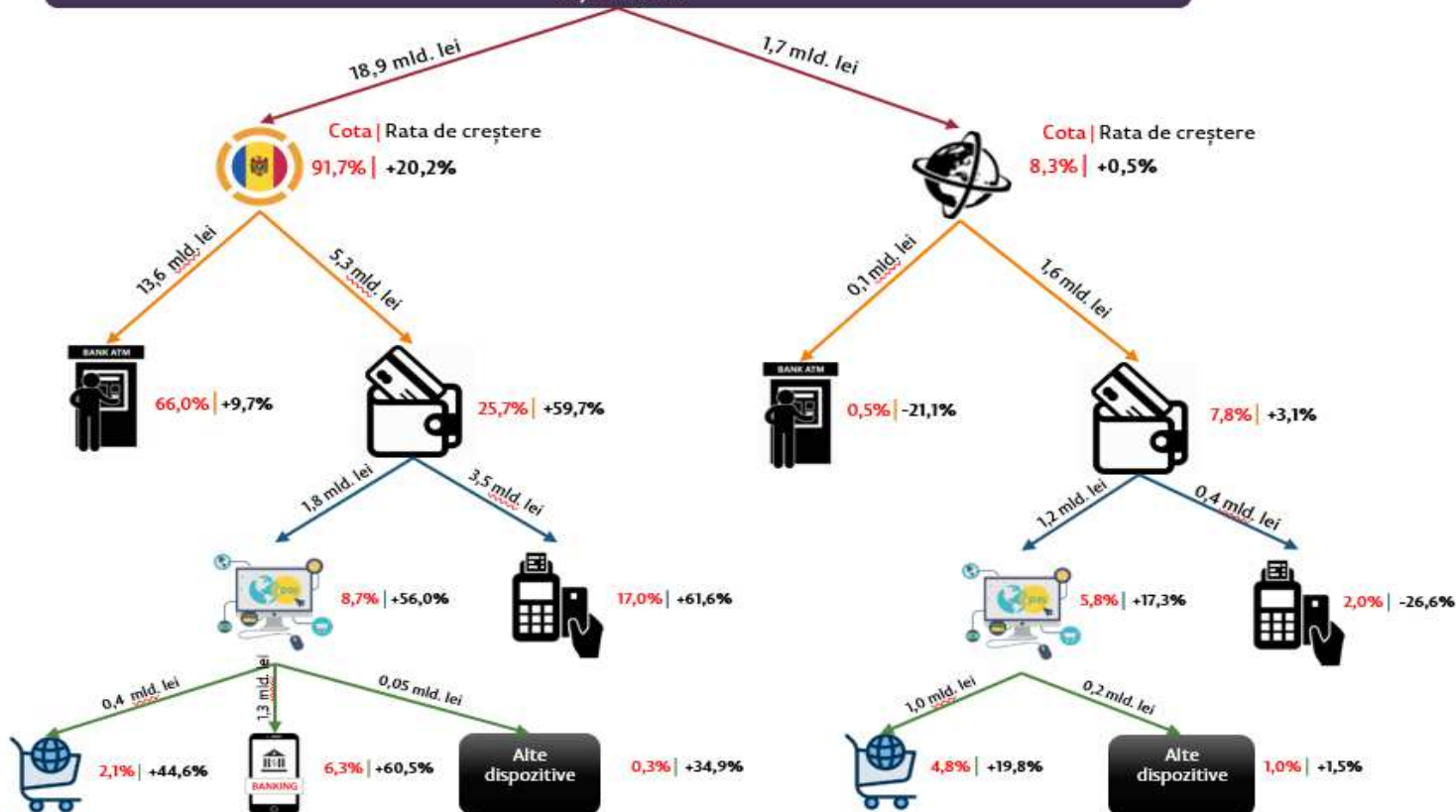

- plăți fără numerar, prin intermediul SADD

- plăți fără numerar, prin intermediul poștei/ email/ telefon (MO/TO)/ key entry sau la ghișeu băncii

Trim. I 2021 | Valoarea operațiunilor efectuate cu cardurile emise în RM –
20,6 mld. lei

Legendă:

- tranzacții efectuate în RM

- tranzacții efectuate peste hotare

- retrageri de numerar

- plăți fără numerar

- plăți fără numerar, cu prezența fizică a cardului de plată

- plăți fără numerar, fără prezența fizică a cardului de plată

- plăți fără numerar, prin intermediul platformelor de comerț electronic (e-commerce)

- plăți fără numerar, prin intermediul SADD

- plăți fără numerar, prin intermediul poștei/ email/ telefon (MO/TO)/ key entry sau la ghișeu băncii

Cu referință la rețeaua de acceptare, cel mai important ritm de creștere față de perioada similară a anului trecut (38,5 la sută) au înregistrat terminalele POS *contactless* ca răspuns la intenția punctelor comerciale de a spori confortul și eficiența la achitare pentru clienți.

Tabelul 9. Rețeaua de acceptare din Republica Moldova, trimestrul I 2021

Indicatori		trim. I 2021	trim. I 2020	Evoluție	Nr. per 1000 locuitori		
					RM	Media UE**	
Dispozitive speciale	Terminale de autodeservire	ATM	1 132	1 121	▲ 1,0%	0,4	0,8
	terminale POS	amplasate la comercianți	22 121	18 598	▲ 18,9%	9,3	32,7
		<i>inclusiv contactless</i>	19 353	13 973	▲ 38,5%		
		amplasate la bănci	2 525	2 458	▲ 2,7%		
		<i>inclusiv contactless</i>	444	422	▲ 5,2%		
	platforme de comerț electronic*	515	414	▲ 24,4%	n/a	n/a	
Total:		26 293	22 591	▲ 16,4%			

* - soluție software ce permite acceptarea cardurilor de plată în mediul online

** - pentru anul 2019

Sursa: PSP raportori

Valoarea totală a fraudelor efectuate cu utilizarea cardurilor de plată emise în Republica Moldova a constituit în trimestrul de referință 3,9 mil. lei. După tipul fraudei, 45,5 la sută reprezintă fraude efectuate fără prezența fizică a cardului, cu utilizarea numărului de card. Acest tip de fraudă a fost realizat în proporție de 73,0 la sută în rețeaua de acceptare a prestatorilor din străinătate.

56,4 la sută din valoarea totală a fraudelor reprezintă categoria “alte tipuri de fraude” la care au fost atribuite, preponderent, fraudele de tip *social engineering*³. Cu scopul limitării acestor tentative de fraudă, BNM a emis și respectiv a reactualizat comunicatele publice cu privire la necesitatea asigurării confidențialității datelor aferente cardurilor bancare deținute și utilizării în siguranță a acestora.

Totodată, au fost remise solicitări către bănci privind investigarea situațiilor de producere a fraudelor înregistrate și acțiunile întreprinse în contextul informării și sensibilizării utilizatorilor cu privire la riscurile de fraudă identificate și măsurile de securitate ce necesită a fi aplicate.

Prin urmare, băncile licențiate au întreprins o serie de acțiuni destinate consolidării capacității de prevenire a fraudelor efectuate prin intermediul cardurilor de plată, printre care:

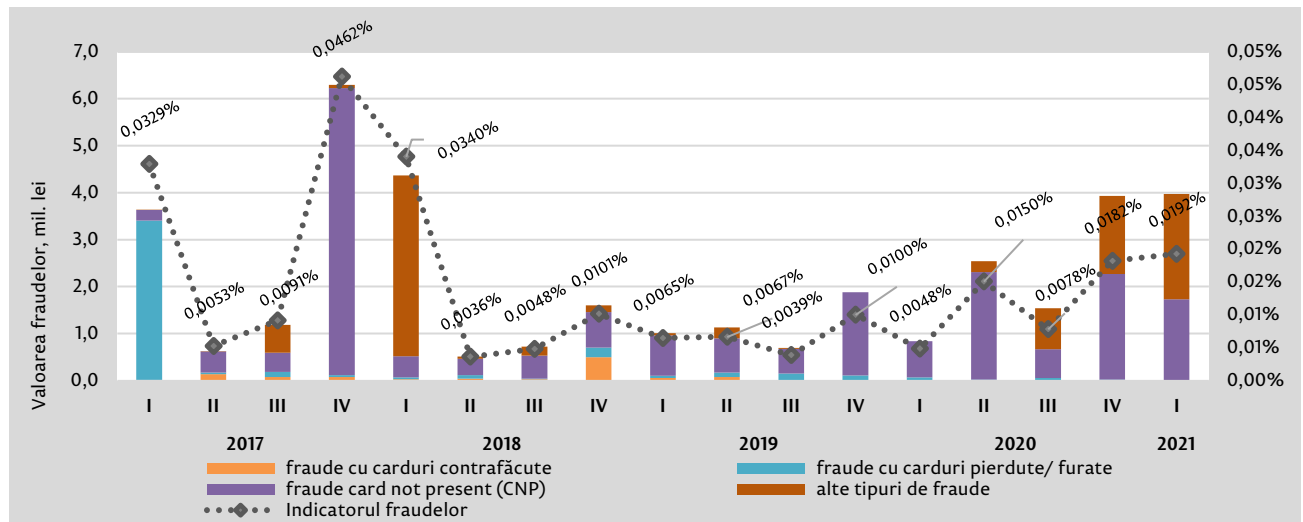
- notificarea periodică a clienților prin diverse canale de comunicare despre pericolul efectuării fraudelor cu utilizarea cardurilor de plată și informarea cu privire la sporirea siguranței în utilizarea acestora;
- ajustarea limitelor calitative și cantitative stabilite pentru tranzacțiile efectuate prin intermediul cardurilor de plată;

³ manipularea plătitorului de către autorul fraudei, în scopul obținerii unor informații confidențiale sau determinării acestuia de a emite cu bună-credință un ordin de plată/a da instrucțiuni prestatorului său de servicii de plată să îl emită către un cont de plată despre care crede că aparține beneficiarului legitim al plății.

- sporirea complexității procesului de înregistrare a utilizatorilor în cadrul aplicațiilor mobile și monitorizarea mai desfășurată a parametrilor tehnici de accesare/utilizare a conturilor de plăți etc.

Un indicator relevant care reflectă mărimea fraudelor și care este utilizat în practica internațională este raportul dintre valoarea fraudelor și valoarea operațiunilor cu carduri de plată. În acest sens, indicatorul respectiv pentru trimestrul I 2021 constituie 0,0192 la sută din valoarea totală a tranzacțiilor efectuate cu cardurile emise în Republica Moldova, fiind în continuare la un nivel mai mic comparativ cu nivelul european de 0,037⁴ la sută (indicator disponibil pentru anul 2018).

Diagrama 12. Evoluția fraudelor efectuate cu cardurile de plată emise în Republica Moldova, 2017-2021

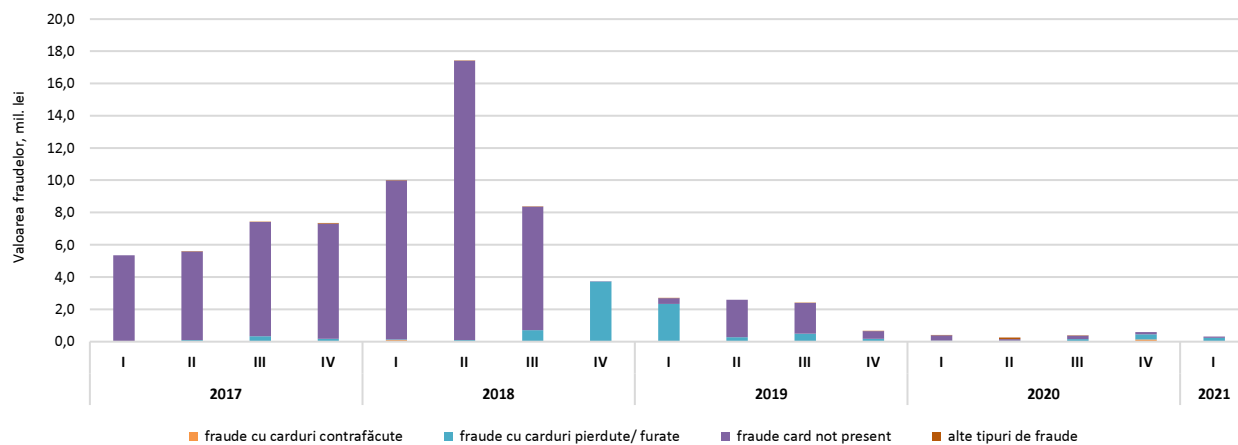

Sursa: PSP raportori

Valoarea fraudelor efectuate în țară cu cardurile de plată emise în străinătate a reprezentat în trimestrul de referință 314,7 mii lei. Această valoare s-a diminuat pe parcursul ultimelor trimestre ca urmare a consolidării măsurilor de securitate aplicate pe partea de acceptare de către PSP rezidenți (ex. cerințe sporite de securitate pentru comercianții ce dețin platforme e-commerce, implementarea 3D Secure etc.).

⁴ Raportul privind fraudele cu cardurile de plată, publicat de Banca Centrală Europeană în august 2020. <https://www.ecb.europa.eu/pub/cardfraud/html/ecb.cardfraudreport202008-521edb602b.en.html#toc3>

Diagrama 13. Evoluția fraudelor efectuate în Republica Moldova cu cardurile emise în străinătate, 2017 -2021

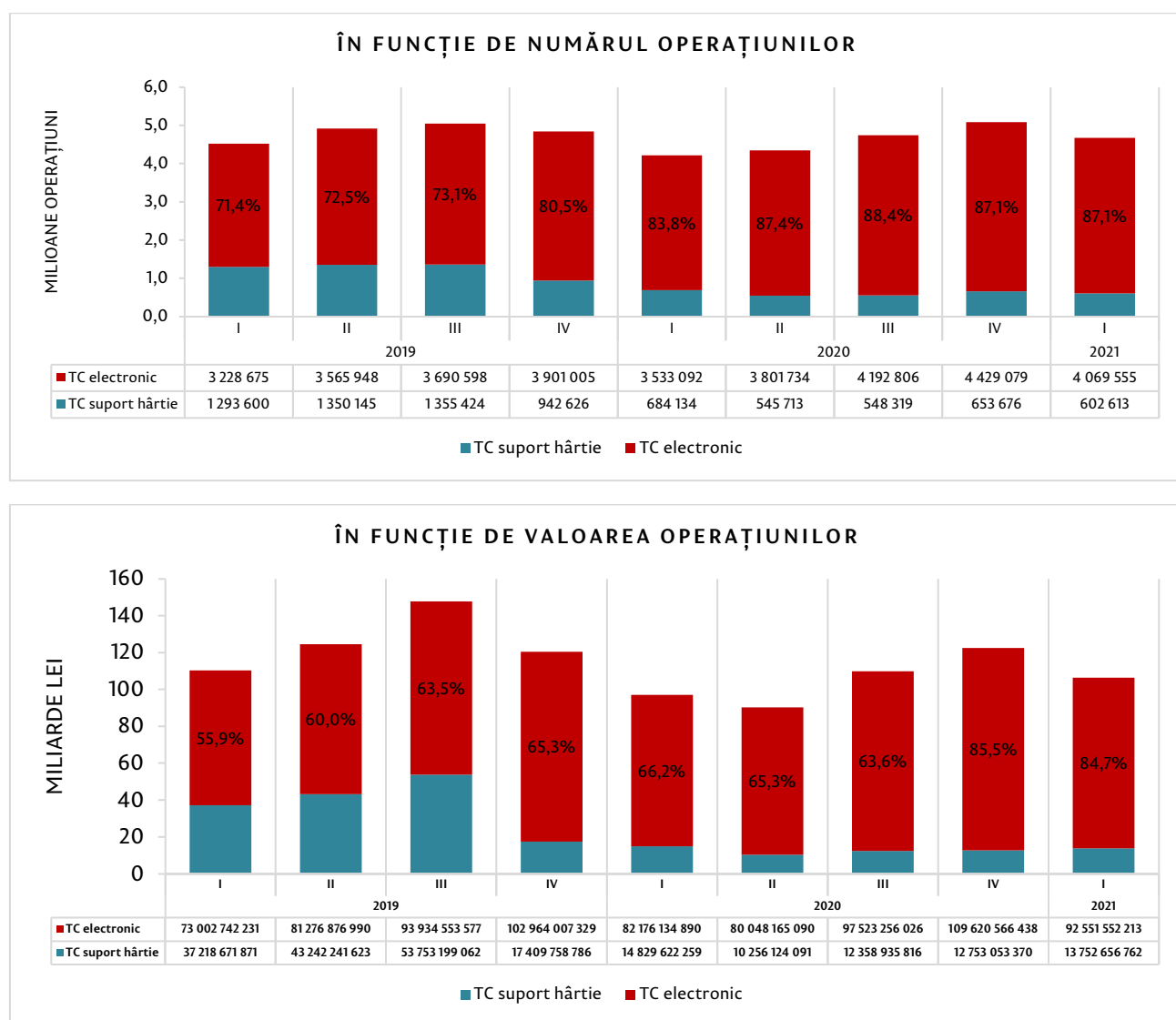
Sursa: PSP raportori

3.2. Transferul de credit

În trimestrul I 2021 au fost efectuate **4,7 mil. operațiuni de transfer de credit în valoare totală de 106,3 mld. lei**, înregistrând o dinamică pozitivă față de trimestrul I 2020 de 10,8 la sută a numărului și respectiv **9,6 la sută** a valorii.

87,1 la sută din număr și **84,7 la sută** din valoarea operațiunilor de transfer de credit au fost inițiate în format electronic prin intermediul SADD, ceea ce reflectă gradul de digitalizare a serviciilor de plată în Republica Moldova. Totodată, **48,2 la sută** din numărul operațiunilor de transfer de credit sunt **interbancare**, fiind executate prin intermediul SAPI, iar **51,8 la sută** din operațiuni rămân a fi efectuate la nivel **intra-bancar**.

Diagrama 14. Evoluția digitalizării transferului de credit (TC)

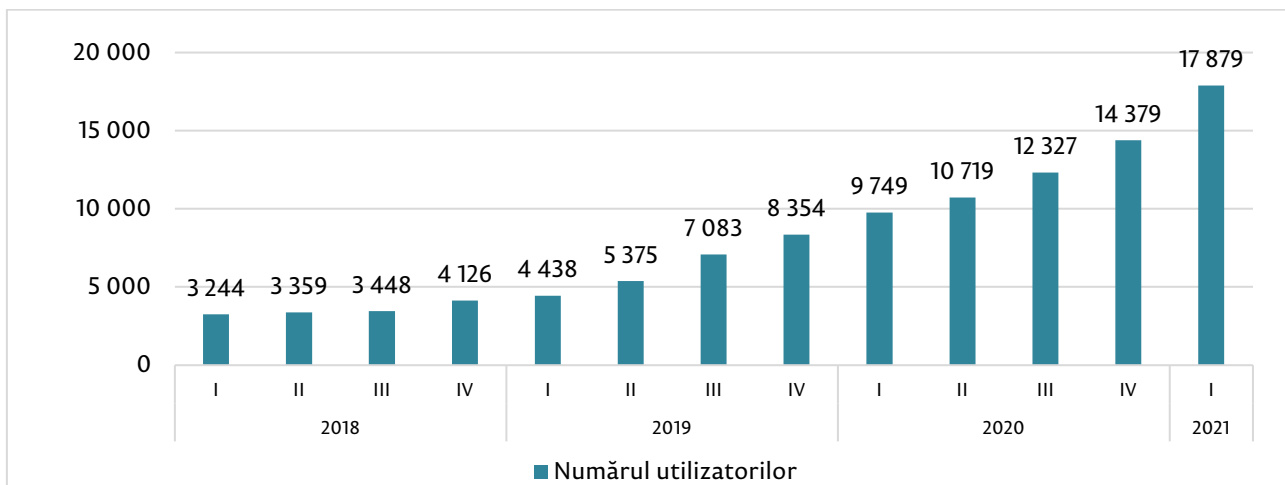

Sursa: PSP raportori

3.3. Debitarea directă

În trimestrul I 2021, debitarea directă a fost utilizată de către **17,9 mii plătitori**, în creștere cu 24,3 la sută comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut. Debitarea directă este utilizată doar de către persoanele fizice, în majoritatea cazurilor pentru plata serviciilor comunale.

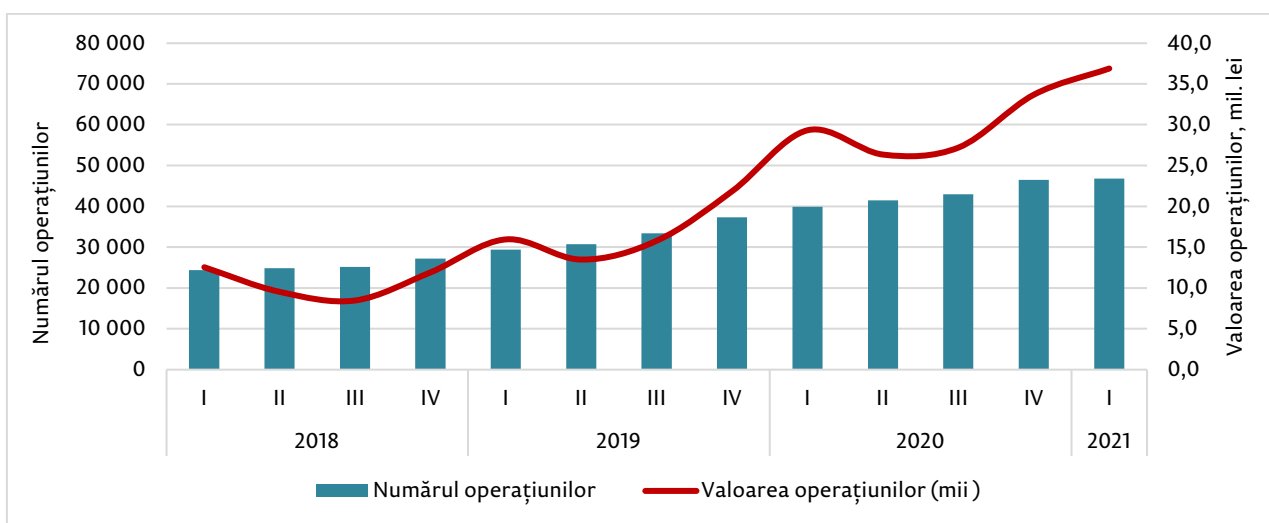
Diagrama 15. Evoluția numărului plătitorilor prin intermediul debitării directe

Sursa: PSP raportori

Pe parcursul trimestrului I 2021, prin intermediul debitării directe, au fost efectuate **46,8 mii tranzacții** în sumă totală de **36,9 mil. lei**, în creștere ca număr cu 17,4 la sută și ca valoare cu 25,8 la sută.

Diagrama 16. Evoluția tranzacțiilor efectuate prin intermediul debitării directe, în perioada 2018-2021

Sursa: PSP raportori

Capitolul 4. Sistemele automatizate de deservire la distanță

Numărul total al deținătorilor SADD a constituit 2,3 mil. deținători la finele trimestrului I 2021, majorându-se cu 25,3 la sută față de trimestrul I 2020.

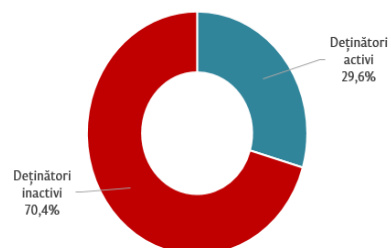

Numărul deținătorilor SADD

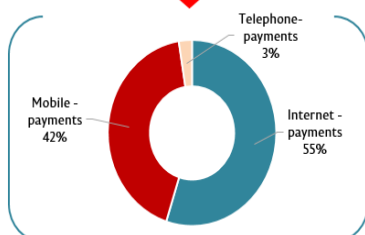
≈ 2,31 milioane +25,3% față de tr. I 2020

Numărul deținătorilor activi

≈ 684,2 mii +38,2% față de tr. I 2020

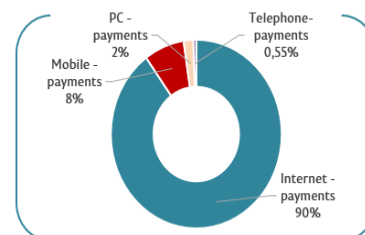
96,9% din numărul tranzacțiilor sunt efectuate de către persoanele fizice

Repartizarea deținătorilor în funcție de SADD deținut

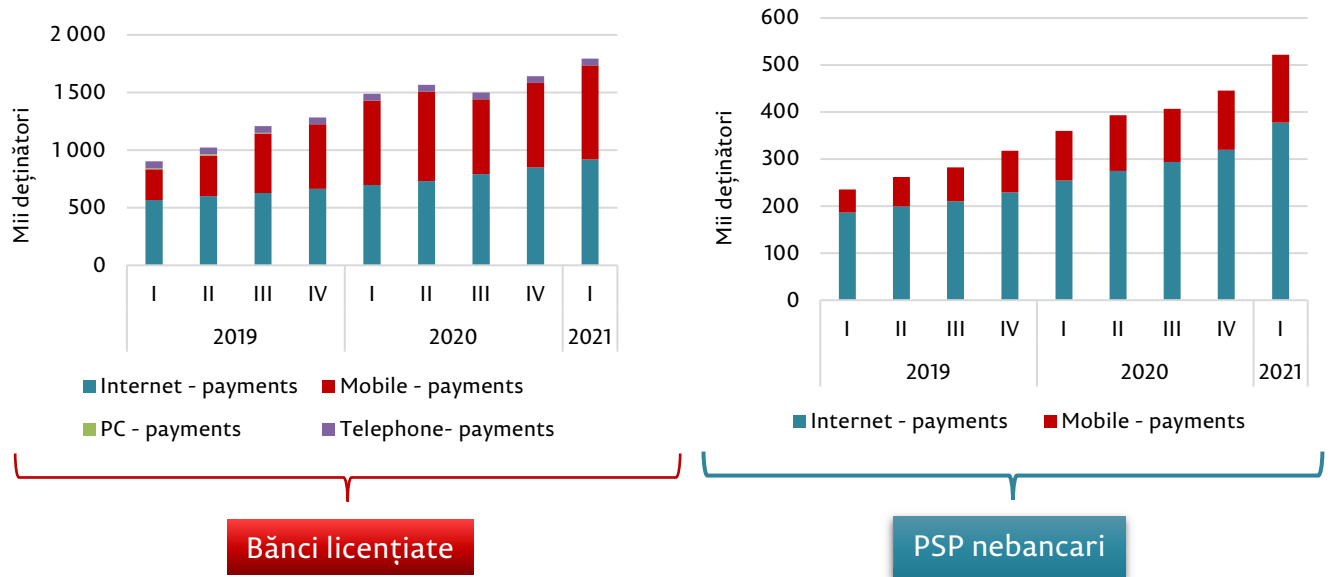
3,1% din numărul total al deținătorilor SADD sunt persoanele juridice

Din numărul total de deținători SADD:

- 77,5 la sută sunt înregistrați în cadrul sistemelor automatizate ale băncilor licențiate;
- 22,5 la sută sunt înregistrați în soluțiile oferite de prestatorii de servicii de plată nebankari.

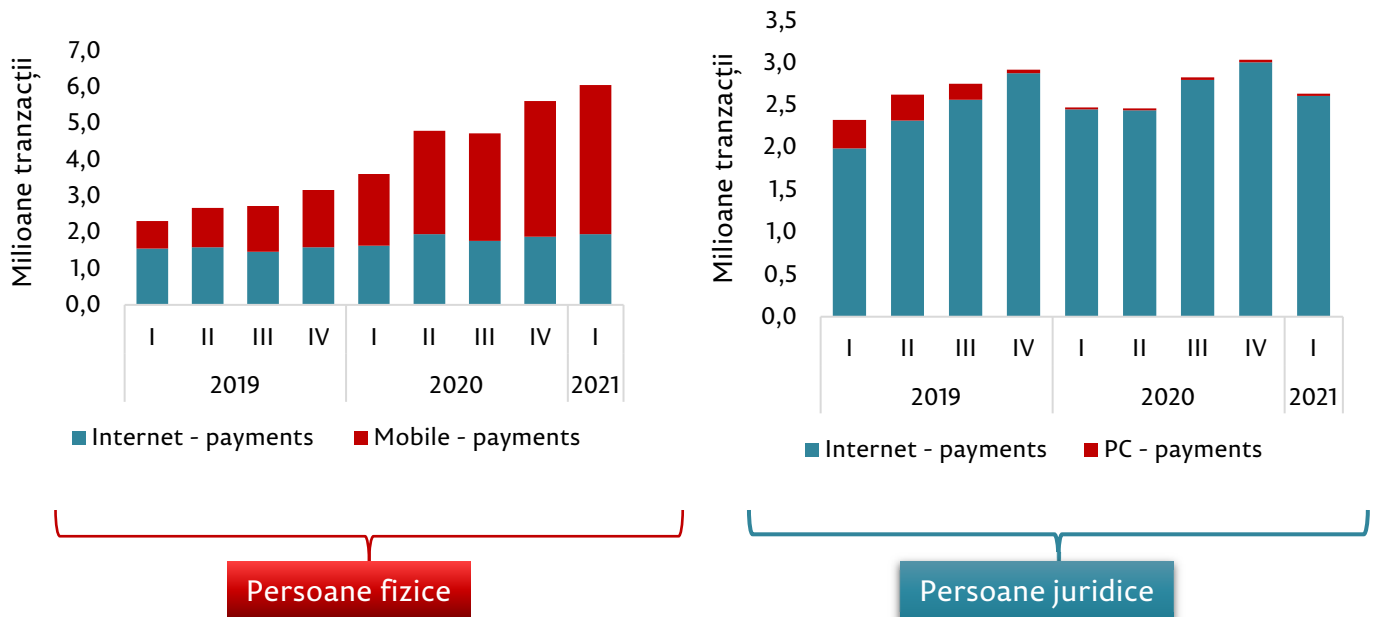
Diagrama 17. Evoluția numărului deținătorilor SADD

Sursa: PSP raportori

În **trimestrul I 2021**, prin intermediul SADD, au fost efectuate **8,7 milioane tranzacții**, cu **43,0 la sută** mai multe față de trimestrul I 2020, dintre care **69,6 la sută** au fost efectuate de către **persoanele fizice**, iar **30,4 la sută** de către **persoanele juridice**.

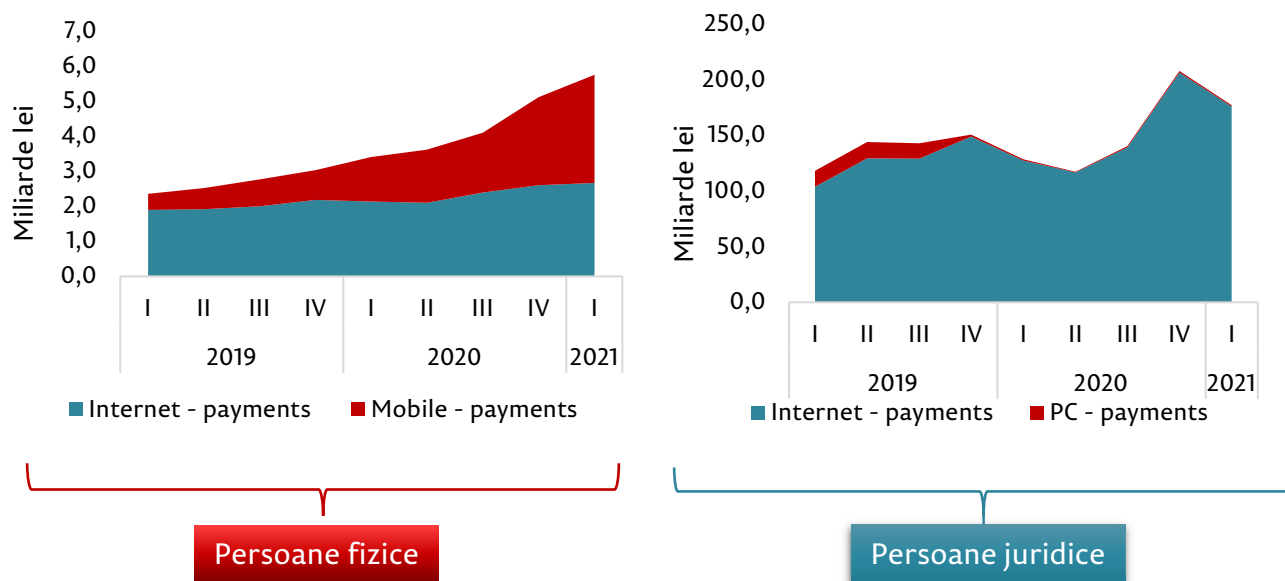
Diagrama 18. Evoluția numărului operațiunilor efectuate prin SADD

Sursa: PSP raportori

Valoarea tuturor tranzacțiilor efectuate prin intermediul SADD de către persoanele fizice și juridice a însumat **183,95 miliarde lei** pe parcursul trimestrului I 2021, fiind în creștere cu 39,8 la sută față de trimestrul I 2020. Din valoarea totală a tranzacțiilor efectuate, **96,2 la sută** reprezintă tranzacțiile **persoanelor juridice**.

Diagrama 19. Evoluția valorică a tranzacțiilor efectuate prin intermediul SADD

Sursa: PSP raportori

Majorarea numărului deținătorilor SADD în trimestrul I 2021, comparativ cu perioada similară a anului trecut, se datorează, în special, creșterii numărului utilizatorilor sistemelor de tip *mobile-payments*, în contextul lansării și promovării de către PSP a mai multor aplicații mobile, precum și a creșterii constante a numărului utilizatorilor înregistrați în cadrul sistemelor de tip *internet-payments*.

Numărul deținătorilor activi⁵ a consemnat o tendință de creștere de 38,2 la sută față de trimestrul I 2020, ca urmare a creșterii necesității de a utiliza sistemele automatizate pentru efectuarea plăților de la distanță, în special, în contextul situației epidemiologice cauzate de pandemia COVID-19.

Pe parcursul trimestrului I 2021 se evidențiază o tendință de creștere a **numărului** (de 2 ori) și a **valorii** (de 2,4 ori) **tranzacțiilor** prin aplicațiile *mobile-payments* efectuate de către **persoanele fizice**. **Persoanele juridice** au utilizat preponderent soluțiile *internet-payments* pentru efectuarea tranzacțiilor, înregistrând o creștere de **6,6 la sută** a numărului și o creștere de **39,1 la sută** a valorii tranzacțiilor comparativ cu trimestrul I 2020.

⁵ Deținător SADD care a efectuat cel puțin o operațiune financiară pe parcursul unui trimestru printr-un sistem automatizat de deservire la distanță.

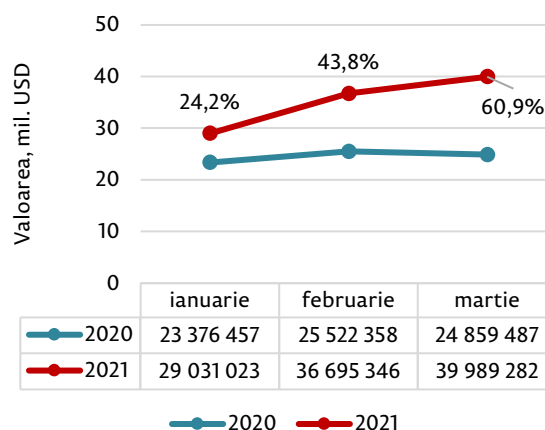
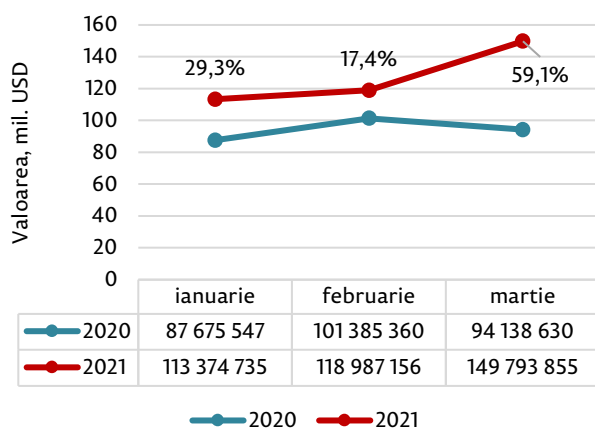
Capitolul 5 Remiterile de bani - persoane fizice

Remiterile de bani reprezintă servicii de plată în cadrul cărora se primesc fonduri de la plătitor *fără crearea unui cont de plăți* pe numele plătitorului sau al beneficiarului plății, cu scopul unic de a transfera o sumă corespunzătoare beneficiarului plății sau unui alt prestator de servicii de plată care acționează în numele beneficiarului plății, și/sau în cadrul cărora fondurile sunt primite în numele beneficiarului plății și sunt puse la dispoziția acestuia.

În scopul realizării *supravegherii pieței serviciilor de remitere de bani*, Banca Națională a Moldovei supraveghează, inclusiv modul de gestionare a riscurilor financiare și operaționale de către prestatorii de servicii de plată, indiferent de aranjamentele (bilaterale sau multilaterale) dintre prestatori. Drept standarde internaționale aplicabile la evaluarea periodică a pieței serviciilor de remitere de bani servesc *Principiile generale pentru serviciile de remiteri internaționale* (emise de Banca Reglementelor Internaționale și Banca Mondială).

Pe parcursul trimestrului I 2021, **valoarea remiterilor recepționate**⁶ a însumat **382,2 mil. USD**, în creștere cu 34,9 la sută comparativ cu trimestrul I 2020. Totodată, **valoarea remiterilor efectuate** a constituit **105,7 mil. USD**, în creștere cu 43,3 la sută față de perioada similară a anului precedent.

Diagrama 20. Evoluția remiterilor de bani (pentru persoane fizice)

Recepționate în Republica Moldova

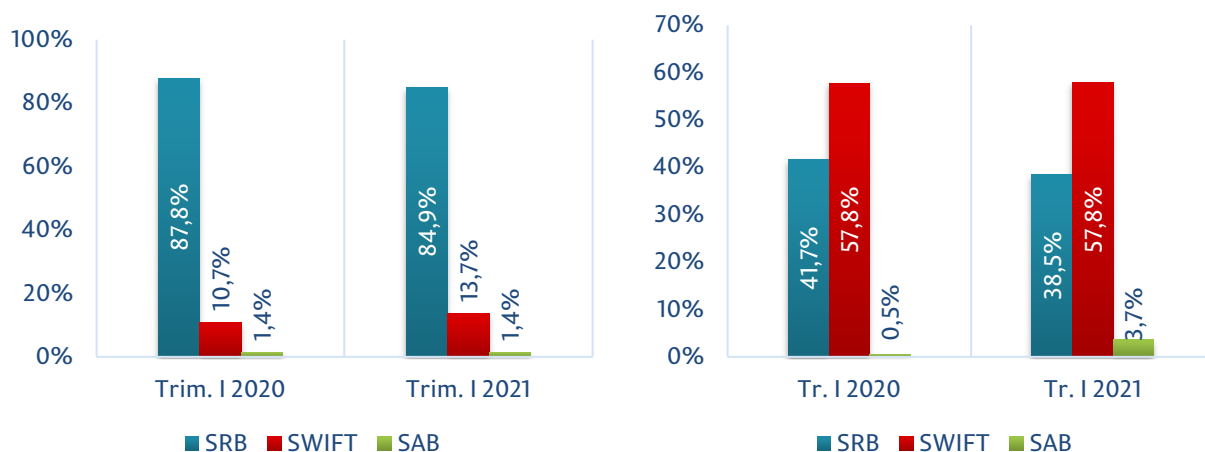
Sursa: PSP raportori

Efectuate din Republica Moldova

⁶ Valoarea remiterilor de bani recepționate diferă de cea publicată în raportul BNM „Transferuri de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice”, fiind aplicată o altă metodologie de calcul și prelucrare a datelor raportate (cum ar fi o altă modalitate de convertire a valutei originale a remiterilor de bani la valuta de referință USD etc.).

În medie, valoarea unei **remiteri recepționate** în Republica Moldova constituie 492,2 USD, iar cea a unei **remiteri expediate** – 502,1 USD.

Diagrama 21. Cota de piață a SRB, SWIFT și SAB (pentru persoane fizice)

Recepționate în Republica Moldova

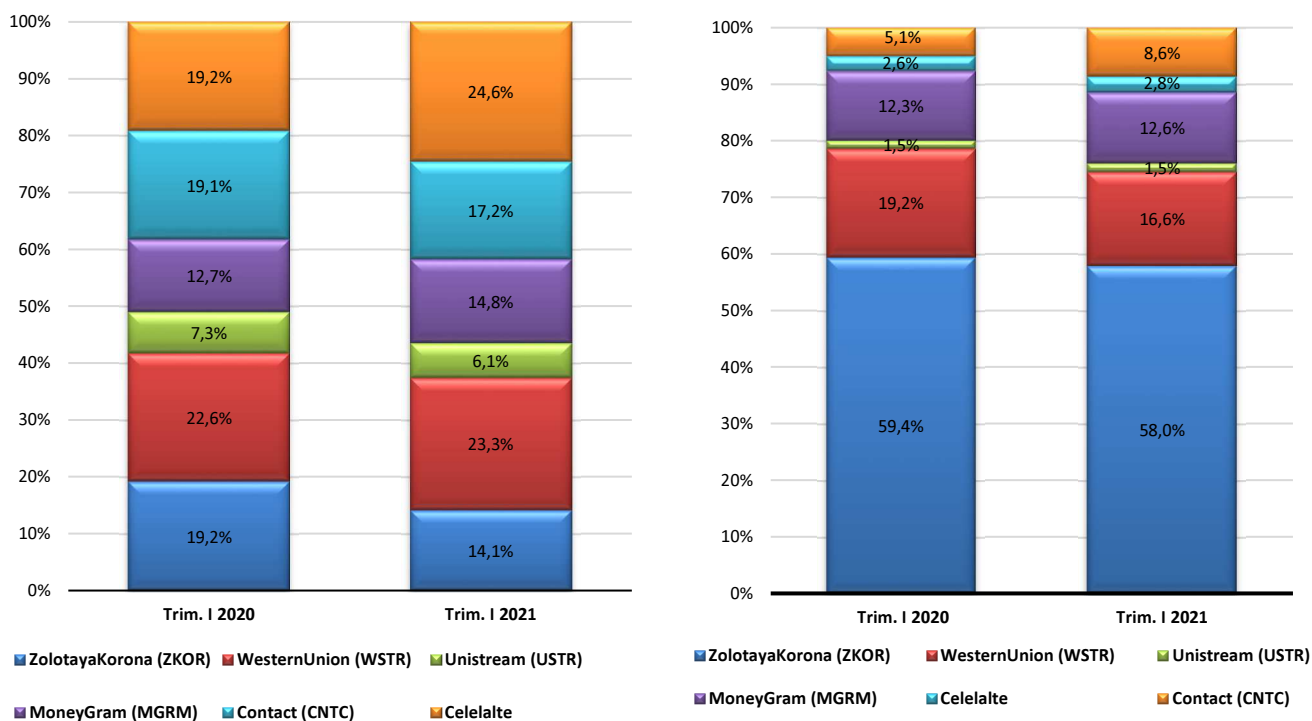
Efectuate din Republica Moldova

Sursa: PSP raportori

Cel mai mare flux de bani a fost recepționat în Republica Moldova de către persoanele fizice prin intermediul **sistemelor de remitere de bani (SRB)** – o pondere de **84,9 la sută**, prin rețeaua **SWIFT** - **13,7 la sută**, iar **serviciile prestate în baza acordurilor bilaterale (SAB)** au deținut o pondere de doar **1,4 la sută**.

La expedierea mijloacelor bănești din Republica Moldova, **rețeaua SWIFT** a fost utilizată în proporție de **57,8 la sută** din valoarea totală, fiind succedată de **sistemele de remitere de bani** cu **38,5 la sută**, iar **serviciile acordate în baza acordurilor bilaterale** au deținut o pondere modestă de **3,7 la sută**.

Diagrama 22. SRB - distribuția valorică a sistemelor de remitere de bani (persoane fizice)

Recepționate în Republica Moldova

Sursa: PSP raportori

La recepționarea remiterilor de bani, cele mai populare SRB sunt: Western Union, Zolotaya Korona, Contact, MoneyGram. La expediere, pozițiile de top sunt deținute de Zolotaya Korona, Western Union, MoneyGram (*detalii* a se vedea în diagrama de mai sus).

Totodată, cele mai utilizate SAB-uri la recepționarea remiterilor de bani sunt: Strada Italia, Get Money to family și mandatele poștale internaționale ale Poștei Moldovei (MPOST). La expediere, cele mai populare rămân a fi canalele precum: Propay (Group ProCredit- Germania) și MPOST.

Efectuate din Republica Moldova

Tabelul 10. Numărul și valoarea remiterilor de bani recepționate în Republica Moldova, primele 10 țări

Remiteri recepționate, top 10 țări	Tr. I 2021		Tr. I 2020		Media unei remiteri (\$)	Evoluția valorii față de tr. I 2020
	Număr	Valoare (\$)	Număr	Valoare (\$)		
Israel	81 136	71 112 258	84 210	62 944 749	876	13,0%
Italia	138 116	58 087 582	109 782	39 103 520	420	48,5%
Federația Rusă	146 694	42 435 273	193 163	50 085 354	289	-15,3%
Germania	80 153	42 332 596	58 703	26 015 577	528	62,7%
Marea Britanie	68 171	31 276 273	58 275	18 302 401	459	70,9%
Franța	61 143	30 988 212	43 428	18 170 523	507	70,5%
USA	35 355	24 723 571	25 375	14 513 002	699	70,4%
Irlanda	22 337	13 326 412	14 765	5 749 172	597	131,8%
România	13 511	7 259 182	11 537	5 016 285	537	44,7%
Spania	13 908	6 373 865	12 523	4 540 556	458	40,4%

Tabelul 11. Numărul și valoarea remiterilor de bani expediate din Republica Moldova, primele 10 țări

Top 10 țări, la expediere din RM	Tr. I 2021		Tr. I 2020		Media unei remiteri (\$)	Evoluția valorii față de tr. I 2020
	Număr	Valoare (\$)	Număr	Valoare (\$)		
Federația Rusă	36 759	24 136 276	36 489	19 927 675	657	21,1%
Italia	4 050	18 804 543	3 578	11 540 960	4 643	62,9%
România	4 165	7 482 146	4 502	7 549 970	1 796	-0,9%
Ucraina	17 254	6 719 921	11 423	3 547 050	389	89,5%
Republica Moldova	127 531	6 492 258	87 785	3 443 983	51	88,5%
Franța	1 610	5 586 441	1 244	2 793 678	3 470	100,0%
Germania	1 998	4 422 566	1 999	3 263 658	2 213	35,5%
Marea Britanie	1 045	4 410 632	1 405	3 377 829	4 221	30,6%
SUA	1 015	3 998 370	1 007	3 075 714	3 939	30,0%
Turcia	3 456	2 769 166	2 389	1 826 858	801	51,6%

Sursa: PSP raportori